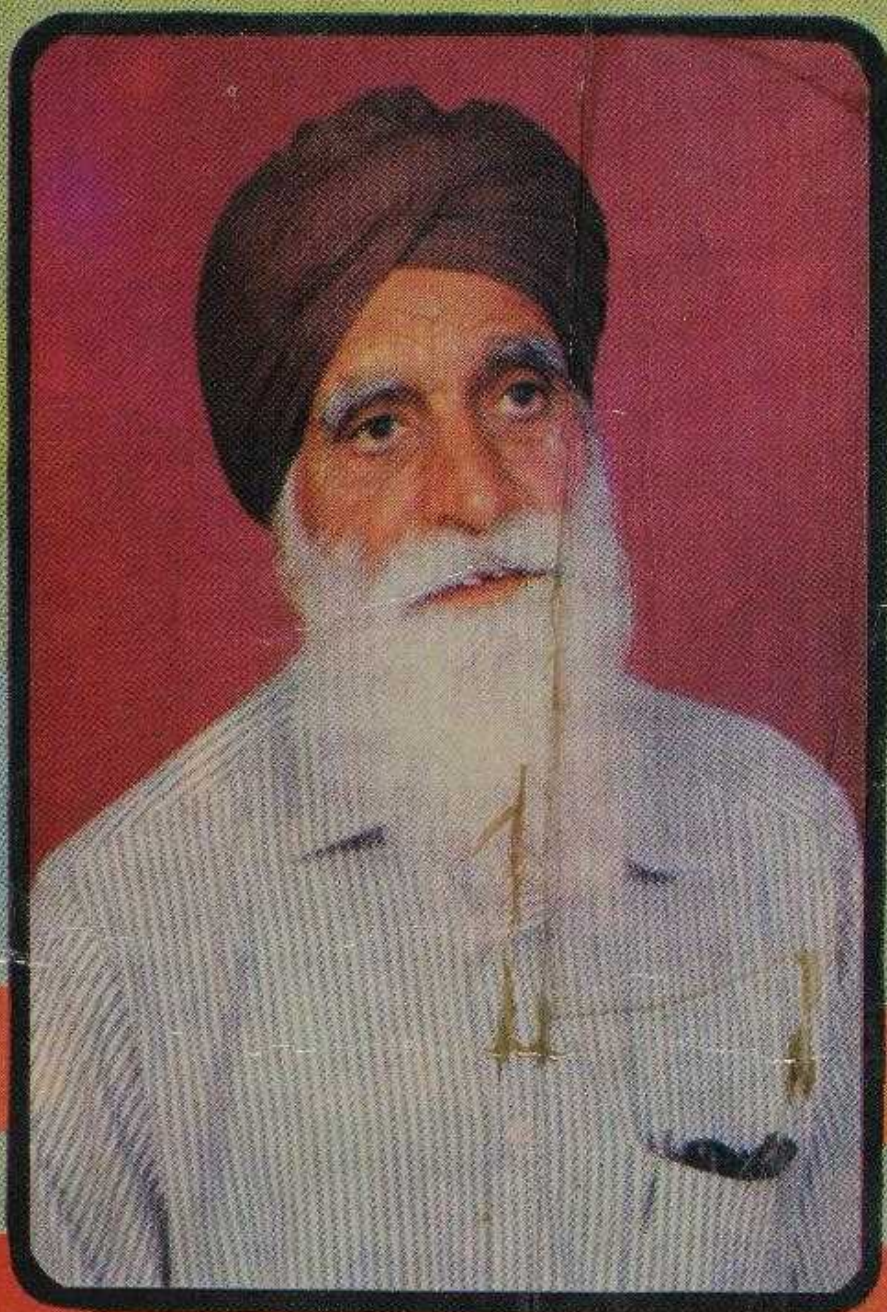

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੱਚ

ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ, ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੱਚ

ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ, ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਕੰਵਲ'

ਤਤਕਰਾ

ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ	5
ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਰੂਥਲ	11
ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ	19
ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ! ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ	30
ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ! ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ	38
ਪੰਜਾਬ ਮਸਲਾ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੇਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਵੋ	49
ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰੀ ਵਿਚ	59
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲਵੋ	66
ਅਕਾਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਆਰੰਭ ਕਰਨ	73
ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ	80
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਿਉਂ ?	88
ਅਕਾਲੀਆਂ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ	93
ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ, ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ	101
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਚਾਲ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ	112
ਪੰਜਾਬੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ	116

ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ

ਏਕਤਾ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਫਿਰ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ ? ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ । ਘਰ ਘਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਵੈਣ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ । ਲਹੂ ਦਾ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ ਵੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਚਲਨ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ । ਇਸ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪੁਆੜੇ ਪਾਏ ਐ, ਉਸ ਦਾ ਥੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਯਕੀਨਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਨਾ ਲੱਥਦੀ । ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੋਂ ਭਲੇ ਦੀ ਆਸ ਕੋਈ ਮੂਰਖ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਕ ਉੱਤੇ ਲਾਏ ਜ਼ਖਮ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲਣਗੇ । ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹਰੇ ਰਹਿਣਗੇ । ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਲੂਮ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਣੇ ਸਮਾਂ ਹੈ ।

ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਮਤ ਦਿੱਤੀ 'ਤੂੰ ਕਬਰਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛਾਂਟੇ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਏਂ, ਨਾ ਇਹਨਾਂ ਜਾਗਣਾ ਤੇ ਨਾ ਇਹਨਾਂ ਉੱਠਣਾ ਏ ।'

ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਉੱਤਰ ਹੈ: ਇਹ ਮੁਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਜਾਣ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਫੜੀ ਪਏ ਐ । ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਕੌਮ ਨੇ ਭੁਗਤੇ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਂਦਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਘੱਲੂ-ਘਾਰਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਰਤਾ ਅਤੇ ਘਸਿਆਰਤਾ ਦੀ ਦੋਹਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖੀ ਗਲਤੀ ਇਹ ਹੋਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੰਥ-ਦੋਖੀਆਂ ਆਖਰ ਨੂੰ ਜੱਕੋ-ਤੱਕੀਆਂ ਵਿਚ ਪਿਆਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਦੀ ਝੋਲੀ ਜਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੋਚ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣਾ ਨਾ ਬਣੇ, ਉਹ ਹੋਰ ਕੀਹਦਾ ਬਣੇਗਾ। ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਸਦਾ-ਰਸਦਾ ਪਿੜ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਆਪਣੇ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਲੜੇ ਹਨ, ਮਰੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੱਚ ਐ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪੌਦਾ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਸਕਦਾ। ਸੋ ਇਹਨਾਂ ਮਰ ਰਿਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਮਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੋਕਰੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸ: ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਅਪਸ਼ਟ ਆਖਿਆ : 'ਸਾਡੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਸੇ ਬਾਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨਹੀਂ। ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਏ, ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੇਚਣ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ,' ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਕੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਓ ਚੰਦਰਿਓ ! ਓਧਰ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਤੁਸਾਂ ਭਵਕਾਰ ਹੀ ਸੁਣੀ ਹੁੰਦੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਉਂ ਲੁੱ ਖੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ? ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖੀ ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਣਖ ਤੇ ਗੌਰਵ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੂਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਜੋ ਖਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਅੱਖਰ ਮੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਫਲ ਕਰਨੀ, ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਿੱਤ-ਨੇਮੀ ਰਸੀਏ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਐ। ਉਹ ਕੌਮ ਸਿਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਐ, ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਉਤਰੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾ ਵਿਚ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਕ ਤੁਸੀਂ ਹੋ, ਜਿਹੜੇ ਏਕਤਾ ਕਰਦੇ

ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕੌਮ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਫੂਕਣਾ ਏ। ਯਾਦ ਰਖੋ, ਪੰਥ ਯਲਗਾਰ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅੜੇਗਾ, ਤਾਰੀਖੀ ਯਲਗਾਰ 'ਚ ਦਰੜਿਆ-ਕੁਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਏਕਤਾ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਹੋ ਰਹੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕੌਮ ਦੀ ਸਰ ਬੁਲੰਦੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕੌਮ ਦੀ ਸਰ ਬੁਲੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਮੌਕੇ ਆਉਂਦੇ ਵੀ ਐ, ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਏਕਤਾ ਲਈ ਹੁਣ ਵਰਗਾ ਮੌਕਾ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਆ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਨਾ ਹੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਿਭਿੰਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਾਰੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਕਤਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਚਰਚ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਦਿਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਸਭਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਏਕਤਾ ਦਾ ਗੁਰਮਤਾ ਵਜੂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਬਖਸ਼ਣਹਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਮਨੋਬਲ ਦਾ ਥਾਪੜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਕਤੀ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਮਾਗੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਖੇ, ਆਪਣੇ ਦਲ ਵਿਚੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕ ਦੇਣਗੇ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜੀ ਦਾ ਸੁਕਰ-ਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਏਕਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਾਗਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਤਕ ਦੁਬਿਧਾ ਕਿਉਂ ਪਏ ਰਹੇ? ਮੰਨਿਆ, ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਨਾੜੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤੇ ਸਿਆਣੇ ਹੁਣ ਤਕ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਡੁੱਬੇ ਰਹੇ? ਅਨਾੜੀਆਂ, ਪੈਂਤਰੇਬਾਜ਼ਾਂ, ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਦਕਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਮਾਂ

ਆਪ ਕਰ ਲਏਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਈ ਐ, ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਸੋਚਦੇ ਐ ਪੈਰ ਵੀ ਨਾ ਭਿੱਜਣ ਅਤੇ ਪਾਰ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਈਏ, ਉਹ ਬੇੜੀਆਂ ਹਾਲੇ ਬਣੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਫਜ਼ੂਲ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਨਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਵਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕੌਮ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਸਲਾਮਤੀ ਦਾ ਹੈ।

ਕੋਕਰੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਕ ਕੌਮ, ਇਕ ਪਾਰਟੀ, ਇਕ ਲੀਡਰ, ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ, ਇਕ ਲੀਡਰ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠਾਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਿਦਕ ਨਹੀਂ ਨਿਬਾਉਣਗੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਭਵ ਜਲ ਵਿਚੋਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਾਂਗੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਲੀਡਰ ਇਕ ਨਹੀਂ। ਪਾਟੋ-ਧਾੜ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਜਾਹਰਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ। ਅੱਜ ਲੋਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਏਕਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੁਖੀ ਲੋਕ ਹਨ, ਜ਼ਖਮ ਲੋਕਾਂ ਖਾਧੇ ਅਤੇ ਦਰਦ ਸਹੇ ਹਨ। ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ। ਲੋਕ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ। ਏਕਤਾ-ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਮੂਰਖ ਤੋਂ ਮੂਰਖ ਵੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਏਕੇ ਬਿਨਾਂ ਝੁਕਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਵਲ, ਸ਼ਕਤੀ ਆਖਰ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਏਕੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

ਭਾਈ ਜਿੰਦੇ ਤੇ ਸੁੱਖੇ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਤੋਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਏਕਤਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਾੜਕੂ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਦਲ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਨ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੋਂ ਏਕਤਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਰਦੀ

ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਏਕਤਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਣੀ ਹੀ ਚੁੱਕਣੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਮਾਨ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣਾ, ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਏਕੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਨੇਕ ਨੀਅਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਜਰਕਦੀ ਹੈ, ਨਿਰੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗਈ, ਸਰਕਾਰ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਗਏ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਖਤਮ। ਲੋਕਾਂ ਬਿਨਾਂ ਖਾੜਕੂ ਸਿਫਰ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ, ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ, ਆਬਣ ਸਵੇਰ ਖਤਮ ਹੀ ਸਮਝੋ। ਸੌ ਦਲਾਂ ਦਾ ਏਕਾ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਜੁੜਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ਬੱਝਾ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਕੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਸੱਚ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਹੈ।

ਇਕ ਰਿਟਾਇਰਡ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਚਾਲਾਕ ਹੋਵੇ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾੜ-ਦਰਾੜ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ-ਏਕਤਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਬਚਾਅ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਐਨੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਲਮ ਤੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਮਾਰਦੇ ਮਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ

ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਚਿਲਕਵੇਂ ਲਾਰਿਆਂ ਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੋਹਣਾ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਦੇਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ, ਕੁਝ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਰਾਏਦਾਰੀ ਕਰੈਕਟਰ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਥੁੱਕ ਨਾਲ ਵੜੇ ਪਕਾ ਕੇ ਡੰਗ ਸਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਧਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਐਤਕੀਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਥੁੱਕੀ ਬੈਠੇ ਐ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਲ ਗੁੱਠਾ ਆਏ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਗਲ ਗੁੱਠਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਕਤ ਏਕੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ।

ਦਲਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਬਿਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਜਾਗਣਾ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਥ ਤਿਆਗ ਕੇ ਏਕੇ ਲਈ ਧੜਾਧੜ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਸਾਰੇ ਸੰਜੀਦਾ ਦਿਲ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੀ ਅਸੰਬਲੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੇਣ।

ਅਕੜੇਵਾਂ ਤੇ ਹਾਉਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦੀ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵੇਂ, ਨਤੀਜੇ ਉਲਟ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਿੱਖ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਵੇਲਾ ਖੁੰਜਿਆ ਪੀਰਾਂ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਸਮਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਪਹਾੜ ਬਣਿਆ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸੋ ਆਓ, ਏਕੇ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਕਰੀਏ।

ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਰੂ ਥਲ

ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਸੀ ਫੀ ਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੰਨ-ਮੁੱਢ ਮਾਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਗੋਲਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਥੇ ਸਾਫ ਦਿਲ, ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਮੌਜ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਉਥੇ ਸੁਭਾਅ ਵਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਲ੍ਹੇ ਵੀ ਹਨ। ਸਿਰ ਪਈ ਡਾਂਗ ਬਿਨਾਂ ਜਾਗਦੇ ਨਹੀਂ। ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਦੀ ਕਹੌਤ : ਬੂਹੇ ਆਈ ਜੇਵ, ਬਿੰਨ੍ਹੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਕੰਨ। ਪਾਣੀ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ, ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਉਪਜਾਊ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆ ਵੱਲ ਹਾਲੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਹ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਤੂਫਾਨ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਆ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ-ਮੌਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਨਹਿਰ ਨਿਕਲ ਗਈ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਾਡਮੇਰ ਹੋਣੋਂ ਕੋਈ ਖੁਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਾਹ-ਰਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਹੂ ਨਚੋੜ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਆਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਣਕ, ਝੋਨੇ ਦੇ ਬੋਹਲ ਲਾਵੇਗਾ, ਕਪਾਹ ਦੇ ਢੇਰ ਉਸਾਰੇਗਾ, ਸੂਰਮਾ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਭਲਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਹੈ : 'ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ, ਜਿਤੁ ਹਰਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ।' ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਰ ਧੜਕਣ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਐ, ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਐ, ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ। ਗੜਬੜੀ ਅਥਵਾ ਬੱਦਲਵਾਈ ਕਾਰਨ

ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਤਵਾ ਹੈ, ਆਲਸ, ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਹਉ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ ਤਿਆਗੇ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇਗਾ।

ਕਿਉਂਕਿ, ਕਿਸਾਨ ਬਿਨਾਂ ਹਾਲੇ ਦੂਜੇ ਤਬਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ। ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛਿਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੇ ਉਹ ਸਭ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਪੱਧਰ ਇਕਦਮ ਚੁੱਕ ਦੇਣਗੇ। ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਉਪਜ ਨੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਮਿਹਨਤ ਹੀ ਸਾਰੇ ਦਲਿੱਦਰ ਧੌਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਗਰਾਟਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਕਲਿਆਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਐਨਾ ਹੀ ਬੜਾ ਹੈ। ਲੁੱਟ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਖੇਤ ਸੁੱਕ ਗਏ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇਗੀ। ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਬਿਹਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ। ਸੋ ਮਾਖੋ ਮਿੱਠੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਵਾਰਸ ਦੀ ਹੀਰ, ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਘੁੰਗਰਾਂਦੇ ਭੰਗੜੇ, ਦੁੱਧ, ਘਿਉ ਅਤੇ ਲੱਸੀ ਦੇ ਛੰਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਧੜਕਦੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਕਿੱਕਰਾਂ ਅਤੇ ਟਾਹਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਹੀ ਹਨ। ਖੇਤ ਮਾਰੂਥਲ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਖੜ-ਸੌਕੜ ਰੁੱਖ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੁੱਟੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਬਣ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, 'ਖੇੜ ਜੁ ਮਾਂਡਿਓ ਸੂਰਮਾ, ਅਬ ਜੂਝਣ ਕੋ ਦਾਉ।'

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਛੜਿਆ ਵਰਗ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ ਅਥਵਾ ਵਪਾਰੀ ਤਬਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਗੋਂ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਪਾਣੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਬਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾਣੇ, ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਆਉਣੇ ਹਨ। ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਵੱਟਤ ਬਿਨਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਰੈਣਕ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇਗੀ? ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੱਜ ਵਾਲ ਵਾਲ ਕਰਜਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਵਪਾਰੀ ਰੱਜਵੀਂ ਅਤੇ ਚੋਪੜੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਾ, ਫਿਰ ਸ਼ਾਇਦ ਰੁੱਖੀ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ, ਦੁਕਾਨ ਵਧਾਉਣੀ ਹੀ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਘਾਲਾ ਮਾਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਮਲਾਈ ਲਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੁੱਧ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਲੱਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਸਣਗੇ। ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗਈ, ਮਾਪੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਹੜੀਆਂ ਤੋਂ ਸਖਤ ਜਾਨ ਕਿੱਤਾ ਪਿਉ-ਦਾਦੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਕਿਸਾਨ ਜੇ ਚਾਹੇ ਵੀ ਬਾਣੀਏ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਕੌਮੀ ਸੁਭਾਅ ਬਣਦਾ-ਉੱਸਰਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਸਦੀਆਂ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਭਰਾਓ ਗੱਲੇ ਭਰੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰੂਥਲ ਬਣਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਓ। ਪੰਜਾਬ (ਪੰਜ-ਆਬ), ਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ। ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਹੀ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਲਾਲ ਜੀ, ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਮੱਖੀ ਨਹੀਂ ਉੱਡਣੀ। ਇਹ ਖਿਆਲ ਮੱਤ ਕਰੋ, ਕਿਸਾਨ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਨ ਦਿਓ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਵਾਰੀ ਤੁਹਾਡੀ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਤੰਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਛੱਪੜ ਕਿਨਾਰੇ ਅੱਕ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚਿੱਟਾ ਸੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੱਪ ਨੂੰ ਉਧ-ਮਧੋਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਡੱਡੂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ,

‘ਚਾਚਾ ਉਦਾਸ ਕਿਉਂ ਏ?’

‘ਭਤੀਜ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭੁੱਖਾ ਆਂ।’ ਸੱਪ ਦਾ ਸਿਰ ਸੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

‘ਲੈ ਭੁੱਖਾ ਕਾਹਤੋਂ ਮਰਨਾ ਏਂ ਸੁੱਖੀ-ਸਾਂਦੀ ।’ ਡੱਡੂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ । ‘ਆਹ ਵੇਖ ਆਪਣੇ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਬੇਸੁਮਾਰ ਡੱਡੂ ਹਨ, ਨਿੱਤ ਇਕ ਛਕ ਲਿਆ ।’

ਭਤੀਜ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਚਿੱਟੇ ਸੱਪ ਨੇ ਡੱਡੂ ਖਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਆਖਰ ਖਾਈਦੇ ਖਾਈਦੇ ਡੱਡੂ ਮੁੱਕ ਗਏ । ਹੁਣ ਵਾਰੀ ਸਲਾਹ-ਕਾਰ ਭਤੀਜ ਦੀ ਵੀ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਸੱਪ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹੜੱਪ ਲਿਆ ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਤਬਕੇ ਹੀ ਜਾਣਗੇ । ਹਾਂ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਡੱਡੂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਧੇ ਜਾਣ ਪਰ ਬਚੇਗਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਡੱਡੂ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਫਰਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅੱਖੜ ਅਤੇ ਸਾੜੇ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਡੁੱਬੇ ਬਾਹਮਣਾ, ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਡੁਬਾਂਗੇ, ਪਰ ਗੱਲ ਸਾੜੇ ਅਤੇ ਅਖੜਤਾ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ । ਸੰਜੀਦਾ ਸੌਚ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਕਲ ਦਾ ਕੀ ਬਣਾਉਣਾ ਏ, ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਚੌੜ-ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ । ਵਪਾਰੀ ਵੀਰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਕਸੂਰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ? ਨੇੜੇ ਦੇ ਨੂੰ ਸੇਕ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁੰਬੜਦਾ । ਕਿਸਾਨ ਚੀਕਿਆ, ਤੁਸਾਂ ਬਹੁੜੀ ਦੋਹਾਈ ਦਾ ਹੂੰਗਾਰਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ । ਸਗੋਂ ਸਿਰਹਾਣੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਕੇ ਸੁੱਤੇ ਰਹੇ । ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਸਿਰੋਂ ਉੱਚਾ ਵਗ ਨਿਕਲਿਆ, ਫਿਰ ਹਾਲ-ਪਾਹਰਿਆ ਮਚਾ ਘੱਤੀ । ਅਜੇ ਵੇਲਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੱਸਦਾ ਰੱਖ ਲੈਣ ਦਾ । ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜੋ, ਦਲਿਤ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੋ ਅਤੇ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਰੋਕੂ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਵੋ । ਏਹੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਜ਼ਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ । ਕਿਸਾਨ ਜੀਵੇਗਾ ਤਾਂ ਵਪਾਰੀ ਵੀ ਰੱਜ ਖਾਵੇਗਾ, ਇਕੱਲਾ ਖਾਵੇ, ਹੱਡ ਖਾਵੇ, ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਕਿਸਾਨ ਬੀ ਪੌਰਨ ਲੱਗਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਧਿਆਉਂਦਾ ਐ । ‘ਚਿੜੀ

ਜਨੌਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਰਾਹੀ-ਪਾਂਧੀ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਰੱਬਾ ਸਭ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦਾਣਾ ਪਾਈਂ ।' ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇਗਾ, ਖੁਆਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ । ਕਿਸਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਮੇਰਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਈ ਦਿੰਦੇ ਐ, ਨਹਿਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਕੱਖ ਭੰਨ ਕੇ ਦੋਹਰਾ ਨਹੀਂ । ਅਕਾਲੀ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮੌਰਚਾ ਲਾ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ । ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਟੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ । ਪਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪਾਟੋ-ਧਾੜ ਨੇ ਰਹਿੰਦੀ ਗਿੱਲ ਵੀ ਗਵਾ ਦਿੱਤੀ । ਪਾਣੀ ਵੱਟੇ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰੇ ਪੱਠੇ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦਵਾ ਛਿੜਕੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਭੋਲੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਵੀ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ । ਉਸ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰੈਲੀ-ਮੇਲੇ ਵੇਖਣ ਤੁਰ ਪਏ । ਭਾਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨਾਲ ਡੰਗਰ ਵੀ ਭੁੱਖੇ ਮਰ ਗਏ । ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਇਹ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੈ । ਬੜੀ ਦੇਰ ਹੋਈ 'ਰੋਟੀ' ਫਿਲਮ ਦਾ ਗਾਣਾ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ।

'ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਲੂਟਤੇ ਹੋ, ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ,
ਬੜਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ।'

ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਬਜਟ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਭਰਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਦੁਆਨੀ-ਚੁਆਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਸਮੁੱਚੀ ਲੁੱਟ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ

ਸਮਝਾਇਆ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਥੱਕੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੜਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੂਹੇ ਠੂਠਾ ਡਾਹ ਕੇ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛੋ: ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਕ, ਐਨੇ ਭੇਖ ਕਿਉਂ? ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਇਕ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਐਨੇ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਜਾਉਂਦਾ ਰਜਾਉਂਦਾ ਕੰਗਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਭਾਂਡੇ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਖੁਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਭਾ ਨਾਲ ਖਲੋਵਾਂਗੇ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਲੜੇਗੀ, ਮਰੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨ ਚਾਚਾ, ਇਹਨਾਂ ਬੇਸ਼ਰਮਾਂ ਆਉਣੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ। ਤੈਨੂੰ ਹੂਰਾ ਵੱਟ ਕੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ। ਖਾਣ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਹੰਢਾਉਣਾ ਤੇਰੇ ਸਿਰੋਂ ਪਰ ਯਾਰੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੋਲੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਆਖ ਲੈਣ ਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਤੇਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸੰਗੀਨ ਫੜ ਕੇ ਲੁਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਆ, ਸੰਗੀਨ ਫੜ ਕੇ ਲੁਟਾ-ਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਹਿਓਂ ਟਾਹ ਦੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਵਾਰਾ ਗਾਈਆਂ ਖੇਤ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਕਾਹੜਨੀ ਜਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਹ। ਛੜਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦੇ ਦੌਰਣੇ ਨਹੀਂ ਭਰੇ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਗੂ ਮੰਨ ਲੈ, ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਰੱਸੇ ਲਾਹ ਦੇ। ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ ਲਈ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਹੀ ਪਾੜ ਪਾੜ ਖਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਐ।

ਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਭੋਲੇ ਅਤੇ ਲੋਹਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹਾਥ ਐ। ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿੰਨੀ ਚਾਟ ਪਾਈ, ਤੂੰ ਲਿੱਸੋ-ਲਿੱਸ ਲਾਹ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਤੈਨੂੰ ਅੰਨ-ਦਾਤਾ ਦੀ ਫੂਕ ਚਾੜ੍ਹ ਤੇਰੀ ਰੱਤ ਵੀ ਨਚੋੜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਐ। ਮੈਂ ਸਿਰ ਖੁਰਕ ਖੁਰਕ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ, ਤੈਨੂੰ ਕਦੋਂ ਹੋਸ਼ ਆਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਸ਼ ਉਦੋਂ ਪਰਤੇ ਜਦੋਂ ਅੰਨ-ਦਾਤਾ ਆਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਆਪ ਠੂਠਾ ਫੜ ਕੇ ਮੰਗਣ ਗਿਆ। ਚਾਚਾ ਜੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਗੱਡ ਕੇ ਮੌਰਚਾ ਨਾ ਮੱਲਿਆ, ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮੋਢੇ ਉਤੇ

ਬਗਲੀ ਅਤੇ ਉਂਗਲ ਲਾਈ ਜੁਆਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰ-ਵਿਰ ਕਰਦਾ ਫਿਰੇਂਗਾ । ਪਾਣੀ ਗਿਆ, ਚਾਚਾ ਪੰਜਾਬ ਗਿਆ । ਤੇਰੀ ਸਰਦਾਰੀ, ਤੇਰੀ ਪੱਗ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਮੁੱਛ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗਾ । ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰ ਦੇ-ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਰਾਰ ਦੇ । ਬੁੱਕਲ ਦੇ ਇਹ ਸੱਪ ਤੂੰ ਪਾਲ ਪਾਲ ਆਪ ਜਵਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਨੱਕ ਭੰਨੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੂਜ਼ੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਨਹੀਂ ਲਹਿਣਾ ।

ਤੂੰ ਨੰਗੇ ਧੜ ਆਪ ਲੜ । ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਹਰਾਂ ਨੇ ਤੇਰਾ ਗਵਾਇਆ ਹੀ ਗਵਾਇਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਖੁਦ ਸੋਮਾ ਏਂ । ਲੰਡੀ-ਬੁੱਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰ ਪੈ । ਕੀ ਭਾਰਤੀ, ਕੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ, ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਨ । ਹੱਕ-ਸੱਚ ਤੇਰੇ ਸਾਥੀ ਹਨ । ਸੱਚੇ ਦੀ ਰੱਬ ਵੀ ਬਹੁੜ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਤੂੰ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਬੱਬ ਮਾਰ, ਮੌਰਚਾ ਤੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਤੇਰੇ ਹੱਕ ਦੱਬੇ ਐ ਸਰਕਾਰ ਨੇ । ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਪਾੜ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਹਮਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਚੌਕੰਨਾ ਰਹੀ । ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹੀਲੇ ਗੰਢ ਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖੀਂ । ਵਪਾਰੀ ਹਾਲੇ ਸਾਥ ਨਾ ਵੀ ਦੇਵੇ ਪਰ ਤੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਾ ਛੱਡੀ ।

ਵਪਾਰੀ ਤੈਨੂੰ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੀ ਚਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਦੁਕਾਨ ਗਾਹਕ ਮਗਰ ਜਾਵੇਗੀ । ਗਾਹਕ ਦੁਕਾਨ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਭੱਜੇਗਾ । ਸਾਂਝੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਦਿੱਤੇ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਰ ਸਕਦਾ ।

ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕਿਸਾਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਤੂੰ ਨਕਲੀ ਖਾਦ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ । ਬਾਕੀ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਗਲਤ

ਪੈਮਾਨੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਾਪੀ ਜਾਵੇ । ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲ
ਹੋਵੇ । ਨਸ਼ੰਗ ਉਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੋਵੇ । ਬਾਕੀ
ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸਾਨ ਚੁਣਨ । ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ । ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਲੁੱਟੀ ਦੇ, ਕਰਜ਼ਾਈ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਕਿਸਾਨ ਲਈ ਜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਲਈ ਕਿਉਂ ?

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ । ਹਾਲਾਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਬ ਜੂਝਨ ਕੋ ਦਾਉ...।'

ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ

ਚੱਲਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਘੋੜੇ ਬਦਲਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੂਰਖਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਹਾਜ਼ ਮੱਲੀ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਠੱਲੀ ਖਲੋਤੇ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਦੇਵ ਦੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ-ਛੇੜ, ਮਹਾਨ ਗਲਤੀ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਾਜਦੇਵ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਅਨਾੜੀਪੁਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸਿੱਟੇ ਇਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ : ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਾਉਮੈ ਬਿਨਾਂ, ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੇ ਹਾਨੀ ਦਾ ਉਕਾ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਡੁਲ੍ਹੇ ਖੂਨ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਖ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਮਾਵਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਡਕਾਰ ਲਈਆਂ। ਅੱਜ ਲੋਕ ਲੱਛੇਦਾਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਮਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਦੇ ਢੇਰ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਐ ? ਕੀ ਸਵਾਲ ਦਿਓਗੇ ? ਲੋਕਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣਾਇਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲੱਗੇ ਹੋ ? ਝੱਗਾ ਚੁੱਕੜੇ, ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਢਿੱਡ ਨੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਹਯਾ ਕਰੋ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਤੁਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਰਿਆ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਕਰਜ਼ਾ

ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਪਹਾੜ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬੱਝਾ ਨਹੀਂ, ਮੱਗਤਿਆਂ ਲੜਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਛੋਪ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੂਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਤੀ ਗਈ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਸੁੱਟਣ? ਤੁਹਾਡੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਮਾਈ ਸਿਫਰ ਹੈ। ਲੋਕ ਤੁਹਾਥੋਂ ਮਾਯੂਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੁਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋੜ ਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸਾਹਘਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ (ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ) ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਛੱਪੜੀ ਵਿਚ ਲਿਬੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਲਾਹਾਂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੰਨੋਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆੜੀ ਬਣੋਗੇ, ਨਾ ਮੰਨੋਗੇ ਖੁਆਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਆਂ। ਮਾਨ ਜੀ! ਮੈਂ ਉਹ ਲੇਖਕ ਹਾਂ ਜਿਸ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਦਿਆਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਤੁਸੀਂ ਹੀਰੋ ਸੀ, ਹਾਲਾਤ ਇਉਂ ਹੀ ਰਹੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ੀਰੋ ਵੀ ਨਾ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਛੱਡੋ, ਇਉਂ ਕੌਮ ਦਾ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਟੁਟ ਜਾਵੇਗਾ? ਦੱਸੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸੋਹ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੀ ਤੁਕ ਹੈ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਮ. ਪੀ. ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਉਸ? ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੇ ਸਾਈਜ਼ ਬਾਰੇ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਵੀ ਸਹੀ, ਉਸ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲੋਂ ਸੰਗਤ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ? ਲੋਕਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੇਸ ਲੜੋ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ? ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਹਰ ਖਾੜਕੂ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ-ਅੰਦਰੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੇ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ

ਨਾਲ ਹੋਏ ਜੁਲਮ, ਵਿਤਕਰੇ, ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਤੇ ਲੁੱਟਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੱਚ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ। ਜੇ ਖਾੜਕੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਤੇ ਅਨਾੜੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਰਾਜਸੀ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜੁੜਦੇ ਨਹੀਂ, ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲੋਂ ਗਲਤ ਹਨ। ਖਾੜਕੂ ਜੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਲੱਥੀ ਪੱਗ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਸਹੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੋਰਚਿਆਂ ਤੇ ਸਮਝੋਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੱਕ ਨੂੰ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ ਕਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਰਤਾ ਛੱਡੇ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਖਣ ਵਾਲਾ ਮੀਡੀਆ ਬੇਈਮਾਨ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ, ਲੋਕ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟਦੇ ਰਹੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖਰੀ ਕਸਵੱਟੀ ਹੈ।

ਗੱਲ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਨਹੀਂ ਘਸੀਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੜੇ ਚੁਸਤ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਾਕੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਤਿਲਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਾਂ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤਦ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਮਹਾਬਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਅਕਲ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ, ਪਰ ਢਿੱਡ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਲਮ ਦੀ ਨੋਕ, ਸੂਰਮਤਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦਾ ਰੋਲ ਇਕ ਦਿਨ ਗਦਾਰੀ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ਤੁਸਾਂ ਰਾਜੀਵ ਨਾਲ ਹੱਥ ਕਿਉਂ ਮਿਲਾਇਆ, ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਯਾਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ? ਇੰਦਰਾ ਤੇ

ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਕਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ?
 ਤੁਸੀਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਸੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ-
 ਹੀਣਾਂ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ? ਦਾਨਸ਼ਵਰਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾ
 ਲਏ, ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਢਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਆਪਣੇ
 ਅਕੀਦੇ ਤੋਂ ਉਖੇੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਹੇ ਦੀ
 ਲੱਠ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਤੂਤ ਦੀ ਲਗਰ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗ-
 ਰਸੀਆ ਤੋਂ ਸਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਘਟਿਆ
 ਤੇ ਖੁਰਿਆ ਹੈ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਝਟਪਟ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਬਾਰੇ
 ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਾਝਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਆ ? ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ
 ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਸੀ। ਤੁਸਾਂ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਦੇ
 ਫੈਸਲੇ ਅੱਗੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਇਆ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਕਲ ਦੇ
 ਕੋਟ ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਧਨੀ ਸੀ, ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਾਇਲ ਕਰ
 ਸਕੇ ? ਦੋ-ਦੋ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਨੇ, ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ
 ਮਖੌਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ? ਜੇ ਉਹ ਅਨਾੜੀ ਸਨ, ਤੁਸਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ
 ਪੱਧਰ ਤੇ ਆ ਕੇ ਉਚਿਆਂ ਚੁੱਕਣਾ ਤੇ ਪੱਕੇ ਸਾਥੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਪਰ
 ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਈ।

ਨਾ ਮੇਰਾ ਧਰਮ ਰਿਹਾ, ਨਾ ਘੁਗ ਕੇ ਵਸੀ ਘਰ ਤੇਰੇ।

ਤੁਹਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਕਲ, ਅਸੂਲ, ਮਰਯਾਦਾ ਤੇ ਏਕਤਾ
 ਦੇ ਤੂਸੜੇ ਉਡ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
 ਲੀਡਰ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਨਿਰੋਲ
 ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਝੋਕ ਲਓ। ਪਰ ਆਗੂ ਸੂਝ
 ਦਾ ਮੁਖਧਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਮੌਰਚੇ ਲਾ-ਲਾ ਕੌਮ ਦੀ ਤਾਕਤ
 ਦਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਲੀਹ ਪੁਰਾ
 ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਖੱਟਿਆ ਕੀ ? ਤਿੰਨ ਕਾਣੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਲ ਦਾ ਖਾਨਾ
 ਖਾਲੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਡਰਦੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਝ ਦੇ ਕੇ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਤੋਂ । ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੀ ਖਲਾਰਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਮੰਨੇਗੀ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ-ਤੋਲ ਕੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਪਾੜ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਖਲੀਫਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਪੜੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਨੀਤੀ ਆਖਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਜ਼ਿਓਂ, ਨਵੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੋ । ਰਾਜੀਵ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤਾਂ ਪੱਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਨ ਹੀ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ । ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲੇ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਸ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੋ ਨਾ ਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਕਰੇ ਨਾ, ਕਿਉਂ ਉਹ ਮੁਰਖ ਐ ? ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਮ. ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਹਦਾ ਮੰਢਾ ਥਾਪੜਦੇ ਆਖਦੇ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥੀ-ਨਥੀ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਂ । ਯਕੀਨਣ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਹੋਣੇ ਸਨ । ਮੈਂ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ 'ਸਭ ਅੱਛਾ' ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ, ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਉਤੇ ਜ਼ਿੰਦ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਈ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ । ਤੁਹਾਡੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜਨ ਨੇ, ਕੁਰੱਪਟ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ ।

ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ, ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਦੇ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸਨ । ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ, ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਗਿਆ । ਝੁਕਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਦਾ, ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਤੜਵਾ ਲੈਂਦਾ । ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਮੀ ਭਰੀ, ਉਸ ਝਟ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ । ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਆਸਰੇ ਚੱਲਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਮਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਸਨ । ਤੁਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ

ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਸਮਝਣਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਕਰਕੇ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਉਸ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ, ਹਕੂਮਤ ਤੁਹਾਡੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਵੀ. ਪੀ. ਦੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ। ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਸੀਟ ਨਾ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਵੇ, ਤੁਸਾਂ ਯੱਕਾ ਘੋੜੇ ਅੱਗੇ ਜੋੜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ! ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਐ। ਤੁਹਾਡੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਸੂਝਵਾਨ ਹੁੰਦੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ। ਤੁਸਾਂ ਸੌਂਹ ਨਾ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਅਤੇ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੁਹਾਡੇ ਅਨਾੜੀਪੁਣੇ ਕਾਰਨ ਵਧੀ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਸੱਠ ਵਰ੍ਹੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰ ਕੇ ਹੀ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਲੀਹ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਫੜ ਲਈ। ਤੁਸਾਂ ਵੀ ਸ: ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੱਕ ਕੇ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਛਡਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਮੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਮੂੰਹ ਦੜ ਵਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸ: ਮੰਡ ਨੇ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿੱਦ ਕਰਕੇ ਇਕ ਉਕਾਈ ਕਰ ਲਈ। ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉਕਾਈ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੇ ਮੰਡ ਬਣ ਗਏ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋ, ਤਦ ਸੰਗਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੋੜ ਜੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ। ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਅਤੇ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਠਿੱਥੀ ਲਾਓ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਿੱਧੀ ਲੀਹ ਤੇ ਆਵੇ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਨਹੀਂ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਢਹਿਣਾ ਅਤੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਇਕੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਬਰਾਬਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਏਕਾ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਘੋੜੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਚਾਲ ਅਸਲੋਂ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੋਚ ਵੀ ਖਿਲਰੀ ਪਈ ਹੈ।

ਸ: ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਅਸਲੋਂ ਗਲਤ ਤੇ ਬੇਮੋਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਖਤਲਾਫ਼ ਸੀ, ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਜਿੱਠਦਾ। ਆਪਹੁਦਰਾਪਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਘਾਟੇਵੰਦਾ ਸੌਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋੜਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ-ਤੁਹਾਡੀ ਪਿੱਠ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਨੌਂ ਪੂਰਬੀਏ ਤੇਰਾਂ ਚੁਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕੜੀ ਘੋਲ ਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜਦੇਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਵਿਚ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੁਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹਾਊਮੇ ਦਾ ਹਉਆ ਪਹਿਲੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਏਕੇ ਦੀ ਚੱਟਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਮਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮੇ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਤੀਸ਼ ਰਾਜੀਵ ਦਾ ਸੱਜਾ, ਹੱਥ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਸ ਕੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ?

ਹਮੇ ਉਨ ਸੇ ਵਫਾ ਕੀ ਉਮੀਦ,

ਜੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਵਫਾ ਕਿਆ ਹੈ।

ਬੇਗਾਨੇ ਆਸਾਂ-ਲਾਰੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਮੋੜੇ ਪਾਓ ।
ਆਪਣਾ ਭਰਾ, ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਰੀਕ ਹੀ ਕਿਉਂ
ਨਾ ਹੋਵੇ । ਪੰਥ ਨੂੰ ਜੋੜੋ । ਪੰਥ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵੱਲ ਤੁਰੋਗੇ, ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ
ਧਿਰਕਾਰੇ ਜਾਵੋਗੇ । ਅਵਾਮੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ : ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ
ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ । ਜਿਹੜੇ
ਟਾਹਣ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਵੱਢੋ ।

ਇਕ ਗੱਲ ਬਾਦਲ-ਬਰਨਾਲਾ ਦਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ।
ਜਿਹੜੇ ਲੀਡਰ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਵਾਸਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਥੇ ਨਾਲ ਲਈ
ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ । ਮਾਰ ਸਮੁੱਚੇ
ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਵੱਖਰੀਆਂ-
ਵੱਖਰੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ? ਬਾਦਲ-ਬਰਨਾਲਾ ਧੜੇ ਇਕ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ, ਨੇਕ ਫਾਲ । ਪਰ ਗੱਲ ਏਥੇ ਨਹੀਂ ਮੁਕ ਜਾਂਦੀ ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨ ਧੜੇ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੀਡਰੀਆਂ
ਖਾੜਕੂਆਂ ਅਗੇ ਢੇਰੀ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ । ਪੰਥ ਦੀ ਇਕ ਆਵਾਜ਼,
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸੈਂਟਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ
ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ
ਹੋਵਾਂਗੇ । ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਤੁਸਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪਾੜੀਆਂ ਹਨ ।
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਤੋਂ ਉਰੇ ਵਿਧਾਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੱਖ ਅਹਿਮੀਅਤ
ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ । ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਸ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ
ਦਸਖਤ ਨਹੀਂ । ਇਕਰਾਰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਜ਼ਾ-
ਮੰਦੀ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ । ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਮੰਗ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ । ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ, ਖੁਦਗਰਜੀਆਂ ਲਾਲਚ
ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯਾਰੀਆਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨੀਆਂ । ਪੈਂਤੜਾ
ਤਖਤ ਜਾਂ ਤਖਤੇ ਤੱਕ ਆ ਪੁੱਜਾ ਹੈ । ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ, ਤੇ
ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਾਰੂ ਬੋਲੀ (ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟੇ,

ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋ, ਮਾਰੋ) ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬੋਲੋਗੇ, ਤਦ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ
ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਖਾੜਕੂ ਅੱਜ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜੂਝਦੇ ਮੌਤ
ਕਬੂਲੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ । ਸ਼ਹੀਦ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਿਕਰਮਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀ-
ਦੀਆਂ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ
ਵਿਚਕਾਰ ਫਸੀ ਹੋਈ । ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਛਾਨਣੀ ਦੇ ਰੋੜ੍ਹ ਹੋ ।
ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਦੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹਨ । ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਡੱਟ ਕੇ
ਖਲੋਵੋ ਜਾਂ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਘਰੀਂ ਬਹਿ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰੋ । ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ
ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੀ । ਅਰਲੀ ਥਾਣੀ ਝਾਕਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗ
ਕਦੇ ਜੋਤਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।

ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਾਂਗਾ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ।
ਅਣਜਾਣ ਸਨ, ਗਲਤੀਆਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ । ਤਜਰਬਾ,
ਸਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲੇ
ਦੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ । ਲੋਕ ਟੁੱਟਦੇ ਵੇਖ
ਕੇ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲ ਲਿਆ । ਲੁਟੇਰੇ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਅੱਗੇ-
ਅੱਗੇ ਹਨ । ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਥਾਪੜੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅੱਧੋ-
ਅੱਧ ਸੁਆਹਾ । ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ
ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਪੰਥ
ਲਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਿਰ ਤੇ ਖੱਫਣ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਖਾਲਾ
ਜੀ ਦਾ ਵਾੜਾ ਨਹੀਂ । ਏਥੇ ਕੰਡਾ ਵੱਜਾ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ।

ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੋਗੇ ਕਿਵੇਂ, ਜਦੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਨਹੀਂ । ਪਹਿਲੋਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਵੇ ।
ਫਿਰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ
ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਵੇ । ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਮੌੜ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਦੁਸ਼ਮਣ
ਦੀ ਪਨਾਹ 'ਚ ਖਲੋਅ ਕੇ ਨਹੀਂ । ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਯਾਰਾਂ ਨਾਲ

ਖਲੋਣਾ ਛੱਡੋ ਤੇ ਸਹੀਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਅੱਡ ਕੇ ਗਲੇ ਲਾਓ। ਦਿਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੋਹ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਕਲਾਂ ਵਿਚ ਲਵੋਗੇ, ਉਹ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨਗੇ। ਪਿਆਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਕੈਦੋਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦ-ਮੁਖਤਾਰੀ ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਮੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਾੜਕੂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੁਝ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਆਖਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਹੀ ਪਏਗਾ।

ਆਖਰੀ ਗੱਲ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਮਤਾ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਮਿਨੂੰ ਮਸ਼ਾਨੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਠੀਕ ਫਿੱਟ ਆਉਂਦਾ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਸ਼ਾਨੀ ਵਿਧਾਨ ਘਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲਪੇਟਣ ਲਈ ਉਹ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ-ਮਹਾਨ ਆਖਦੇ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੇ। ਝੋਲੀ ਚੁਕਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਠੋਸ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਮੰਨ ਲੈਣ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਕਾਰਨ ਸੈਂਟਰ, ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ., ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੰਡੀ-ਬੁੱਚੀ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਖਦੀ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੀ। ਪਰ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ ਜਿਹੜੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਤਿੰਨ ਮਹਿਕਮੇ ਹੀ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਮਤਾ ਚਾਰ ਮਹਿਕਮੇ ਸੈਂਟਰ

ਥੈਲ ਰਹਿਣ ਦੇਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸਵਾਦ ਇਸ ਵਿਚ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ,
ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪੁੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਹਨ, ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ,
ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਖ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣ, ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ
ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਆਬਣ ਨੂੰ ਨਾ ਖਿਲਰ ਜਾਵੇ ।

ਸੋ ਅਕਾਲੀ ਠੋਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ
ਨਾਲ ਜੋੜ-ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲੀਡਰ ਮੰਨ
ਲੈਣ । ਇਸ ਸੰਪਰਕ ਲਈ ਆਗੂ ਆਪ ਮਦਰਾਸ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ
ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸੱਦ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ । ਉਖੜੀਆਂ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਚਲਾਉਗੇ ਤਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਸਿਰ ਪਾੜੇਗੇ । ਰਸਤਾ ਸਾਫ ਤੇ ਸਿੱਧ-ਪੱਧਰਾ ਸਾਹਮਣੇ
ਹੈ, ਤੁਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਹੈ ।

ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ! ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਾਇਆ-ਜਾਲ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਤੇ ਉਲਝੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੰਦਲਾਇਆ, ਬਾਕੀ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਉਖੜੇ ਕੁਹਾੜੇ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੀ ਕੋਹੜ ਕਿਰਲੀ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਹੋ। ਸੋ ਇਸ ਬੰਦਲਾਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰੂ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ! ਮੇਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਢਹੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੋ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਰੋਲੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਈਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਨੇਕਨੀਅਤ ਹੁੰਦੀ, ਏਨਾ ਲਹੂ ਵਹਾ ਦੇਣ ਪਿਛੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਂਦੀ। ਸਵਾਏ ਲੱਛੇਦਾਰ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਉਸ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਲਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਤਿੰਨ ਕਾਣੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਧਰਲ ਧਰਲ ਵਗਦਾ ਲਹੂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗ ਭਬਕਾਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਦਲ ਭਾਈ ! ਜਲਸੇ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬੜੀ ਪੱਤੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ-‘ਮਤਲਬ ਕਢ ਲੈਣਗੇ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਵਾਲੇ।’ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਕਿਉਂ ਡੋਰੇ ਪਾਉਣੇ

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ? ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ? ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਸਨ । ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਉਂਗਲੀ ਹੀ ਉਂਗਲੀ ਹੈ । ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੀ. ਭਾਈ ਨਾਲ ਖਲੋ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਹੱਥੋਂ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਵਾਏ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ । ਤੇ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੱਟੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਖ਼ਤਾਬ ਨਹੀਂ ਆਏ । ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਤ ਮਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਬੜੇ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਵਿਹੁ ਨਾਲ ਨਾ ਮਰੇ, ਗੁੜ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਅਸ਼ੋਕਾ ਹੋਟਲ ਦੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ ਚੱਕਰੀ ਭੂਆ ਛੱਡਦੀਆਂ ਹਨ । ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ, ਗਵਰਨਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਖਿਤਾਬਾਂ ਪਿਛੇ ਬੰਦਾ ਡੌਲ ਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਬੰਦਾ ਜੋ ਹੋਇਆ ਨਿੱਜੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਮਾਰਿਆ ।

ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਹੋ । ਏਸੇ ਲਈ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਭਰਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਰੀਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭੀੜ ਸਮੇਂ ਉਸ ਲਈ ਲਹੂ ਪੰਘਰਦਾ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਦਲੀਲ ਭਰਪੂਰ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨੋ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮਨਿਸਟਰੀ ਤੁੜਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ । ਚੰਗਾ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪੱਖ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ ਹੈ । ਹਾਲਤ ਦੇ ਝੱਖੜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਕ ਪੱਖ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਸੋ ਵਿਕਣ, ਨਾ ਵਿਕਣ ਤੇ ਖਰੇ ਖੋਟੇ ਦੀ ਪਰਖ-ਘੜੀ ਆ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ । ਆਗੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਸਫਾ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਕੌਮ ਗੁਲਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਰ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੜਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੜ ਰਹੇ । ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਤਕਰੇ, ਪਾਣੀ/ਖੋਹਣਾ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਾਹੁਣਾ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਤਲਾਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ, ਮੁੰਡੇ ਕੀਹਦੇ ਲਈ ਲੜ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ? ਜਦ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਦੀ ਪੱਗ ਲਾਹ ਸੁੱਟੀ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁਕਣ ਲਈ ਕੀਹਨੇ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ? ਜੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਲੱਭੋਗੇ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਿਰ ਝੁਕ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਹੱਥ ਵੀ ਮਿਲਾਈ ਜਾਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਆਸੀ ਠੱਗੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਲੋਕ ਹੁਣ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਐ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਰੋ ਜ਼ੋਰ ਚਲਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਦੇ ਐ? ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਮਾਗੋਂ ਕੱਢ ਛੱਡੋ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦੇਣਾ।

ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨਾਲ ਲੱਖ ਯਾਰੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਕਿੱਲਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਹੜ੍ਹ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਗ ਇਨਕਲਾਬ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰੋਕਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੁਕਿਆ। ਹੋਣੀ ਤੇ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਅਟੱਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕੌਣ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੀ ਯਾਰੀ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਮੌਤ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨਾਲ ਜ਼ਾਤੀ ਦੋਸਤੀ ਸਿਰ ਮੱਥੇ। ਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਅਸਲੋਂ ਵਿਰੁਧ ਖਲੋਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਕੇ (ਪਾਣੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ) ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਕੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ? ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖਾਈ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਿਆਏ ਯੁਧ ਦੀ ਦੋਹਾਈ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਂਦਰਾਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਘੋਗਲਕੰਠੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੇ ਅੱਖੀ ਵੇਖ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਅਬੋਹਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦਾ ਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਪਛਾਣਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚੋਂ ਖਦੇੜ ਸੁੱਟਿਆ। ਜੇ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਜਿੱਤਦਾ ਤਾਂ ਅਬੋਹਰ-ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਿਰ ਝੁਕ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਹੱਥ ਵੀ ਮਿਲਾਈ ਜਾਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਆਸੀ ਠੱਗੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਲੋਕ ਹੁਣ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਐ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਰੋ ਜ਼ੋਰ ਚਲਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਦੇ ਐ? ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਮਾਗੋਂ ਕੱਢ ਛੱਡੋ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦੇਣਾ।

ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨਾਲ ਲੱਖ ਯਾਰੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਕਿੱਲਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਹੜ੍ਹ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਗ ਇਨਕਲਾਬ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰੋਕਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੁਕਿਆ। ਹੋਣੀ ਤੇ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਅਟੱਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕੌਣ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੀ ਯਾਰੀ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਮੌਤ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨਾਲ ਜ਼ਾਤੀ ਦੋਸਤੀ ਸਿਰ ਮੱਥੇ। ਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਅਸਲੋਂ ਵਿਰੁਧ ਖਲੋਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਕੇ (ਪਾਣੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ) ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਕੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ? ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖਾਈ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਿਆਏ ਯੁਧ ਦੀ ਦੋਹਾਈ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਂਦਰਾਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਘੋਗਲਕੰਠੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੇ ਅੱਖੀ ਵੇਖ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਅਬੋਹਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦਾ ਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਪਛਾਣਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚੋਂ ਖਦੇੜ ਸੁੱਟਿਆ। ਜੇ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਜਿੱਤਦਾ ਤਾਂ ਅਬੋਹਰ-ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੂੰ

ਕਿਵੇਂ ਹੱਥ ਮਾਰਦਾ। ਤੁਹਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਯਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਖੇੜਾ ਹੀ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਹਣ ਕਰੇਗੀ। ਸੰਭਲੋ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ, ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤੋਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਓਨਾ ਚਿਰ ਬੇਈਮਾਨ ਸਮਝਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਸੱਦਦੀ। ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀਂ ਨਿਪਟੇ ਅਥਵਾ ਮਾਰੋ, ਮਾਰੋ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ, ਸਾਰੇ ਖਾੜਕੂ ਦੁੱਧ ਧੋਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੰਨਾ ਦੇ ਕੱਚੇ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਨਾੜੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜ਼ਾਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਵੀ ਕਢਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਅਸਲੀ ਤੇ ਨਕਲੀ ਖਾੜਕੂ ਦੋ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਖਲੋਤੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੁੱਟ-ਘਸ਼ੁੱਟ। ਨਕਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਯਾਰ ਹਨ ਤੇ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਸੁਆਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁੰਡੇ ਚੁਕਦੇ ਤੇ ਫਿਰੋਤੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਆਂ, ਨਕਲ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਨਕਾਰੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸਲ ਨੇ ਮੈਦਾਨ ਮਾਰਨਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਰੂਬੀਆ ਨੂੰ ਛੁਡਾਣ ਲਈ ਝਟ ਪੰਜ ਖਾੜਕੂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ। ਇਉਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਸੰਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਾਹ ਸੇਕ ਕੌਣ ਝੱਲੇ?

ਮੈਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਕਾਲਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੇਪਨਾਹ ਜਜ਼ਬਾਤ ਹਨ, ਸਿਆਸਤ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸਿਆਸਤ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਇਨ-

ਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਮਾਰਦੇ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਕੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦੇ। ਮੋਟਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿਰੁਧ ਸਾਂਝਾ ਮੁਹਾਜ਼ਰਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕਹਿਰੇ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਖਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫੈਸਲਾ ਸਾਂਝੀ ਜੁੜੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੰਡੇ ਬੀਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਤਾਂ ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਤਜਰਬੇਕਾਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਲਿਚਕ ਨਹੀਂ, ਕੱਟੜਤਾ ਹੈ। ਫੌਰੀ ਐਕਸ਼ਨ ਹਨ, ਦੂਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਗੁਣ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਆਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਕੋਈ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਕਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਮਤ ਹੈ? ਸੋ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ! ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਅੱਗੇ ਬੈਠ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਸਲਾਹ ਹੀ ਦੇ ਸਕੋਗੇ, ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਖਾੜਕੂ ਹੀ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਟਾਂਡਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦੁੱਬ ਉਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵੱਢ ਲਵੋ। ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਰਲ ਕੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦਰੁਸਤ ਬਣਾਈਏ।

ਦੋਸਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਲਾ ਵਿਰੋਧ ਅੱਜ ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਭ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ, ਆਦਿ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਜੇ ਮਾਸਾ ਵੀ ਜਿੰਦ ਹੁੰਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੋਹਾਈ ਪਾ ਕੇ ਕਦੇ ਨਾ

ਰੁਕਵਾਉਂਦੇ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾੜਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਪਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਾੜਨਾ ਏ । ਪਾੜਿਆ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤ ਜੂਝਾਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲ ਜੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਕਦੇ ਦੀ ਮੁਕਾਕੇ ਕਲਗੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਸਜਾਈ ਹੁੰਦੀ । ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਜਿੰਨੀ ਕਮਲੀ ਨਹੀਂ । ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਗੱਲ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰੇਗੀ । ਸੋ ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਂ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੀ ਕੋਠੀ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਕਿਸਾਨੀ ਹੈ । ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਨਹੀਂ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਉਣਾ । ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਗਿੱਦੜ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਹ ਖੂਨੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਵੇਖੇਗੀ । ਲੜਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਤਾਰੀਖੀ ਸੁਭਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੜੇਗੀ । ਹੋਣੀ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਅਗਾਊਂ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ, ਜਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵੇਖੋ । ਜੋ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ । ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੱਕ ਨੇ ਯਾਰੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਈਆਂ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਤਲਬ ਕੱਢ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮੱਖੀ ਵਾਂਗ ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਅਗਲਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਮਿਥ ਲਈ ਹੈ । ਜਰਾ ਸੋਚੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨੇ ਸਾਲ ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ? ਮੇਰੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਖੱਡੇ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੋ । ਹੱਕ ਸੱਚ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ? ਲਹੂ ਦਾ ਨਿੱਤ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਸ਼ਟ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਕੋਈ ਮਸਲਾ

ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਹੂ ਐਨਾ ਸਸਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਹਾਕੇ ਸਾਲ
 ਵਗਦਾ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ? ਬੁੱਚੜ-ਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਦੇ
 ਮਾਰੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ
 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ । ਇਨਸਾਫ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ
 ਵਿਚ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ? ਵਿਧਾਨ, ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ, ਕੁਰਾਨ ਤੇ
 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਹਿੰਸਾ ਕਿਹੜੀ ਕਬਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ । ਲੋਕ
 ਐਨਾ ਜੁਲਮ ਤੇ ਕਹਿਰ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲਣਗੇ ? ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣੋ,
 ਫਿਰ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਲੈ ਆਵੇਗੀ ।
 ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਜਮਾਤ
 ਵਿਚਲਾ ਥਿੜਕਾਓ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਰਾਦਾ ਦਿੜ੍ਹ ਕਰਨ
 ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਉਗੇ, ਗੱਲ ਫਿਰ
 ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕੇਗੀ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ
 ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਕੀ ਕੌਮੀ ਘਰ
 ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਸਿਦਕਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋਗੇ ? ਨਹੀਂ ਮਾਰੋਗੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ
 ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਭੈੜੀ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਗਲੋਂ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ,
 ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਬਸਰ ਦੁਖੀ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ
 ਦੀ ਕਾਲੋਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ । ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
 ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ
 ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਜੇ
 ਗੁਲਾਮ ਬਣੇ ਰਹੇ, ਅਸਾਂ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਚੁਲ੍ਹੇ ਪਾਉਣੀ ਹੈ । ਭਾਵੇਂ
 ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮ ਹੋਏ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
 ਅਸੀਂ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗੇ । ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ
 ਤੁਸਾਂ ਉਸ ਕੁਰਸੀ-ਟਾਹਣ ਉੱਤੇ ਨਾ ਬੈਠਣਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ
 ਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ ਹੱਕ ਸੱਚ
 ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਾਬ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ ਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਆਗੂ ਮੰਨਣ ਦਾ

ਐਲਾਨ ਕਰੋ । ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਲਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਾਂਗੇ ।
 ਸਹੀ ਸੋਚ ਤੇ ਨੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਾਂਗੇ । ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ
 ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਦੀ ਉੱਕੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ।
 ਸੋ ਡਰ ਭੈ ਲਾਹ ਕੇ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰੋ ਅਤੇ
 ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੰਗੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਘੜੋ । ਵਰਤਮਾਨ
 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੇ ਏਹੋ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਜ਼ਿਮੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ।

ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ! ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ

ਰਾਜਪਾਲ ਮਲਹੋਤਰਾ ਜੀ !

ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮਾਰਚਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਤਰਦੀਆਂ-ਤਰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸਸਤੀ ਸੁਹਰਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਸਾਰ ਘਿਰ ਗਏ ਹੋ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਤਮਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਜਾਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਉਣ ਸਾਰ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹੋ, ਜਿਹੜੇ ਫਿਰਕੂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਆੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖੂਨੀ ਹੋਲੀਆਂ ਖੇਡਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ-ਸਹੀ, ਸੱਚ-ਝੂਠ ਅਤੇ ਈਮਾਨ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਨੂੰ ਟੋਹ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲਓਗੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵੈਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਭਾਅ ਸਿੱਧ-ਪੱਧਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਗਵਰਨਰ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕੀ। ਸਾਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਬੱਝੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਰਫ ਦੇ ਡਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖੁਰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੁਣੋ :-

ਖਾੜਕੂ ਇਸ ਸਮੇਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਿਰ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਬਾਕੀ

ਪਾਰਟੀਆਂ ? ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਰੋਲ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ
 ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ।
 ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕੱਢ
 ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਂਦਰ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਦਾ
 ਰਿਹਾ, ਉਹ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ
 ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਕਾਰੀ ਵੱਧਣੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਭਾਰੀ ਸਨਅਤ ਸੈਂਟਰ
 ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕੇ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਸ ਲਈ
 ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਘਸਿਆਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ।
 ਘਸਿਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੋੜੇ ਅੰਕੜਿਆਂ
 ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ (ਜੋ ਅੱਜ ਹਿੰਦੂ
 ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਕਦੇ ਕੌਮੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ) ਸਿੱਖਾਂ
 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਪਟੇਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਪਈ ਹੈ ?
 ਇਕ ਵਹਿਮ ਜਾਗ ਪਿਆ, ਕਿ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਖ, ਇਤਿਹਾਸਕ
 ਪੱਖੋਂ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੌਮ ਹੈ, ਤਬਾਹ ਕਰਨਗੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਸੁਭਾਅ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪੱਧਰੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਰਾਜ, ਸਿੱਖਾਂ
 ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਫਾਂਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ,
 ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੇ। ਵਹਿਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ
 ਵਿਚ ਜਾਗਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਵਾਹਰ
 ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੰਦੂ
 ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਇਆ, ਸੈਂਟਰ
 ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੌਮੀ ਗਦਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ
 ਅੱਖੋਂ-ਪਰੱਖੇ ਕਰ ਛੱਡਿਆ। ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ
 ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ
 ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਾਂ-ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੋਹਾਈ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ
 ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਰਾਹੀਂ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ
 ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੌਕੇ ਭਰਿਆ

ਬਣਾ ਧਰਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘੁੱਗੂ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਆਖੇ ਦਸਖਤਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਗਲੂ ਘੁੱਟੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਵਾਵੇਲਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਲਹੂ ਵਗਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਸਿਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਨਹੀਂ? ਗਦਾਰ ਕਦੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਕਰੇਗਾ। ਮਲਹੋਤਰਾ ਸਾਹਿਬ! ਜਾਬਰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਜਿਵੇਂ ਜਨੂਬੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਚਿੱਟੇ ਨਹੀਂ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਸਮਝੋ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਸਗੋਂ ਗਲੂ ਕੱਢ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਹਾਂ, ਸਾਹਿਬ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤੁਸਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁੰਡਾ ਦੇ ਚੂਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠਾਂ ਅਮਨ-ਮਾਰਚਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਸਟੰਟ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇਹ ਜਨਸੰਘ ਦਾ ਵਿਗੜਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਨਸੰਘ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਗੋਵਲਕਰ ਦੇ ਸਵੈ-ਸੰਘ ਦਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਸੰਘ ਨੇ ਐਲਾਨੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਪੰਦਰਾਂ ਪਰਸੈਂਟ ਹੈ (ਬਿਹਾਰ, ਯੂ. ਪੀ. ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਕ-ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਪਰ ਦਲਿਤਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਪੰਤਾਲੀ ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਕਰਦੇ ਥੱਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਖਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮਲਾਇਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕਿਹੜੇ ਕੌਮੀ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਹੀ ਸਮਝਦੇ

ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣ ' ਤੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ ? ਸਿਰਫ ਸਿਫਰ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਫਿਰਕਾ-ਪ੍ਰਸਤ ਆਖਦੇ ਰਹੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖੋਹਣੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਬੈਟਰਮੈਂਟ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੌਰਚਾ ਲੜਿਆ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਸ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਵਿਚਲਿਉਂ ਦੀ ਭੱਜ ਤੁਰੇ। ਅਛਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਕੈਰੋ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਯਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਮਿੰਨਤ-ਤਰਲੇ ਪਾ ਕੇ ਮੌਰਚਾ ਛੁਡਵਾਇਆ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਖੁਰਸਚੋਵ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਇਨਕਲਾਬ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਿ-ਵਚਨ ਆਖ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਏਸੇ ਇਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੋਫਾੜ ਹੋ ਗਈ। ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਵਾਲਿਆਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਅਸੀਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਵਾਂਗੇ। ਸਤਾਹਟ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਨੰਗੇ ਹੋ ਗਏ। ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਠੇ ਲਾਇਆ। ਨਕਸਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੱਕੀਦੇ-ਧੱਕੀਦੇ ਇਹ ਅਸਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀਏ ਬਣ ਗਏ। ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਾਰਡ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ, ਸਗੋਂ ਡਾਂਗ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਉਜੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਥਲ ਮਾਰੂ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਢੀਠਤਾਈ ਨਾਲ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਮਹਾਸ਼ਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹਨ। ਇਨਕਲਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੀ ਇਹ ਦੋਹਾਈਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਬੜੀ ਦੇ ਰਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਫੁੱਟ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜੀਰ ਕੇ ਖਾਧੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੰਗ ਢੱਕੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਬੇਈਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਭਾਵੇਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਖੁਦ-ਗਰਜ਼ੀ ਕੁਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਦੀਆਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਪੀੜ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਐ ਕਿ ਗੱਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ ਕਿਉਂ ਗਈਆਂ। ਹਰ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰਾਜ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੇਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕੱਢ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਯਾਦ ਰੱਖੇਗਾ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੌਰਚੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਲੜੇ ਅਤੇ ਮਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ। ਉਹ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ, ਨਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਹੁੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਮੌਕਾ ਵਿਹਾ ਕੇ ਅਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੰਨਾ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਗਹਿਣੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾ ਆਂ, ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਕਾਲੀ ਐਨਕ ਚਾੜ੍ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਜੁਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸੇ ਨਾ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੜਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਲਿਊਸਟਾਰ ਵਿਚ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਤੇ ਟੋਹੜਾ ਸਾਹਿਬ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਗਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਫਿਰਦੇ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਉਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਦੂਜੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ। ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੌਲੇ ਨਹੀਂ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਣਖ ਤੇ ਗੌਰਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਨਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪੱਕੇ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਐ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁਖਧਾਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਟੜੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਤਲ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੂਹ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਦੇ ਸੈਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਣਾ ਕਲਮ ਤੇ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰਨਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤਿੰਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਨੇ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੱਲ ਖੱਟੀ ਹੈ : ਅਹੁਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੁਰਤੇ ਵਾਂਗ ਲਾਹ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਸ: ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਲੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਜਿੰਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਹਨ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਨੇ ਹੀ ਬੇਈਮਾਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਖਾੜਕੂ ਇਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਲਟਾਂ ਕਿਉਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ? ਇਹ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖੋਚਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਗਵਰਨਰ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਉਣ ਸਾਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੱਲ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਰੇਅ ਤੇ ਰਿਬੀਰੋ ਨੇ ਲਹੂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਾ ਛੱਡੀਆਂ, ਪਰ ਅੱਗ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਅੰਬਰ ਜਾ ਛੋਹਣ ਲੱਗੀ, ਰਿਬੀਰੋ ਅੱਕ-ਥੱਕ ਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਕਹਿ ਗਿਆ, ਮਸਲਾ ਰਾਜਸੀ ਹੈ, ਮਸਲਤ ਬਿਨਾਂ ਸੁਲਝਣਾ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਸਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਹਿਰਦ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਲਈ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਮ ਪਲੇਟਾ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਬਿੱਲੀ

ਬੈਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। 'ਅਜੀਤ' ਅਖਬਾਰ ਉੱਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ
 ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। 'ਅਜੀਤ' ਸਰਕਾਰ
 ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਛਾਪਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ
 ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਥਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।
 ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਤਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ
 ਸੱਚ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਉਂ 'ਅਜੀਤ' ਦੀ
 ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਹੱਕ ਉੱਤੇ
 ਡਕੈਤੀ ਨਹੀਂ? ਸੰਗੀਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ
 ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗੋਲੀ
 ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਜ਼ਖਮ
 ਤਾਂ ਜਬੀ ਬਾਦ ਲਾਗੇ, ਤਬੀ ਰੋਸ ਜਾਗੇ ਵਾਲੀ ਕਹੋਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 'ਅਜੀਤ' ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ
 ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਲੱਖ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਆਦੀ
 ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਇਕ ਚੱਕਰ ਅਸਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜੇ
 ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਮਰੇ, ਮੁੜ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।
 'ਅਜੀਤ' ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕੋ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ
 ਨਾਲ ਅਮਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿਓਗੇ।

ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਰਵੱਈਏ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ
 ਨਾ ਹੋ ਸਕਾਂ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਅੱਜ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ
 ਚਾਹਾਂਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ
 ਸੱਦੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪੂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ
 ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਹਥਿਆਰ
 ਸੁਟਾਉਣ ਦੀ। ਕੌਣ ਮੂਰਖ ਬਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹਾਸਲ
 ਕਰੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਹਥਿਆਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਮਰਨ ਮਿਥਿਆ ਹੈ, ਸਿਰ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖੇ
 ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ

ਤਿਆਰ ਹੈ ? ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ ? ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਾਹੁਣ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਤਲਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨੀ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮੰਨ ਲਈ ? ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ? ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ? ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਗਈ ? ਵਾਅਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਝੂਠੇ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੱਕ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਜਾ ਪਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਲੇ ਈਮਾਨ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਯਕੀਨ ਕਰੇਗਾ ? ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ ਜਾਂ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਝੂਠੇ ਕਰੋਗੇ ?

ਜਨਰਲ ਸਾਹਿਬ ਠੰਢਾ ਸ਼ਰਬਤ ਪੀ ਕੇ ਸੋਚੋ। ਜਬਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੱਲ ਨਹੀਂ।

ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧੂੜ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਮਨ-ਮਾਰਚਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਹਨ। ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਦਾ ਸੇਕ ਅਨੁਭਵ ਕਰੋ। ਖਾਲਸ ਪੰਜਾਬੀ ਬਣ ਕੇ ਜੱਸ ਖੱਟੋ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਆਉਣ ਸਾਰ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਨੈਗਟਿਵ ਅਪਰੋਚ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਤੁਹਾਡਾ ਵਤੀਰਾ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਲਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਤਸਖੀਸ ਵਿਚ ਭਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਾਂਗਾ, ਇਕ ਫੌਜੀ ਜਨਰਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜਬਰ ਨਾਲ ਲੋਕੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਗੂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਰਹੇਗੀ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟ ਸਕਦੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿੱਤਣ ਦੀ।

ਜਿੱਤੇਗਾ ਉਹ, ਜਿਹੜਾ ਹਮਦਰਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ।
ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਸ਼ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਝੂਠੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਾ ਬਣੋ। ਓੜਕ ਸੱਚ
ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿੱਤ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅੱਜ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਜੋ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਆਮ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਉਕਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਵੇਖ
ਲਈਆਂ ਹਨ। ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਬਕ ਸਿਖ ਲਏ ਹਨ। ਚੂਹੜ-
ਚੱਕ ਅਤੇ ਮੈਹਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵੀਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਣਯੋਗ
ਢੰਗ ਨਾਲ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਵੈਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖੀ
ਰਵਾਇਤਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਤਾਕਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖ ਕੇ ਲੜਦੇ ਰਹੇ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ
ਹਾਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਿਸਾਲ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ
ਨੰਗੀ-ਚਿੱਟੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ
ਪਰੇਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਲੋਕ ਸਮਝਣਗੇ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੋਰ ਗਵਰਨਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦਿਨ
ਕੱਟੀ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਪਣੀ ਸਫ ਲਪੇਟ
ਗਿਆ। ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ, ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਿਲਵਰਤਨ ਮਿਲ
ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ
ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਨੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਵੱਜ ਗਈਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਹਿ ਲਈਆਂ,
ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਭੁਗਤ ਲਏ।

ਕੁਝ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਾਂ ਦਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਵਧਾਓ।
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਾਫ ਦਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਹਾਲ ਕਰੋ। ਝੂਠੇ
ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਵੇਂ 'ਦੋ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੂਜੀ
ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ
ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵੇਂ ਖਾੜਕੂ ਮਾਰੇ ਗਏ।'
ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਹਮਲਾ ਖਾੜਕੂ

ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਫੈਦ ਝੂਠਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਵਸਾ ਕੇ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰੋ। ਤਾਂ ਜੋ ਖਾੜਕੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਦਾ ਸੂਰਾ ਸਮਝਣ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਹਿਣੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਕਰਨੀ ਨਾਲ ਪਰਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਚ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਉੱਤੇ ਮਲੰਮਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗਲਤ ਤੇ ਝੂਠੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਕਵਤ ਕਿਉਂ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੀ ਜਰਨੈਲੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਵੋ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੇਕਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਹੈ।

ਜੇ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਜਬਰੀ ਰਵੱਈਆ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਖੇਰੂ-ਖੇਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਆਸਾਮ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੱਖਣ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ ਸਟੇਟਾਂ ਵੀ ਏਸੇ ਰਾਹ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਹਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਕੀ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਠੀ ਘੁੱਟੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਬਗ਼ਾਵਤ ਗਰੁੱਪ ਜਾਂ ਇਕ ਧੜੇ ਦੀ ਦਬਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੱਬੀ, ਸਗੋਂ ਤਾਰੀਖੀ ਨਤੀਜੇ ਲੈ ਕੇ ਠੰਢੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੁਸਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਇਦ ਬੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਦੀ ਫੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਜਿਸ ਕੌਮ ਨੇ ਮਰਨਾ ਸਿਖ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਕਦੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਇਹ ਸਬਕ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਠੱਕੇ ਬਣ ਕੇ ਰੇਅ-ਰਿਬੀਰੋ ਦੇ ਰਾਹ ਨਾ ਪਓ। ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਆਫਤਾਂ ਬਣ ਕੇ ਕਈ ਮਨੂੰ ਤੇ ਫਰਖਸੀਅਰ ਆਏ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖੀ ਲਾਹਨਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ ਖਲੋਤੇ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਚੰਗੀ ਲੱਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਫਸਰ ਸ਼ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਖੱਡੇ 'ਚ ਪਏ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਟੀਕੇ ਦੀ ਸੂਈ-ਚੋਭੂ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖ ਨੂੰ ਹਾਂਅ-ਪੱਖ ਵਿਚ ਜੋੜਨ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਏਹੋ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਸੋਚੋਗੇ ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ, ਤਦ ਆਪਣੀ ਜਾਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਭੇਜ ਦਿਓਗੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਤਲ ਔਰੰਗ-ਜ਼ੇਬ ਸੀ, ਸਿਰ ਵੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ਲਾਦ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੇ ਮੁਕਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਰਦ ਘਟਣਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨਾਤੇ ਮੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਇਹ ਹੈ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਗਲੂ ਲਾ ਬੈਠਾ ਹਾਂ, ਸੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ।

ਇਕ ਹੋਰ ਗਲਤੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਈਮਾਨ ਸਮਝ ਬੈਠਾ ਹਾਂ। ਈਮਾਨ ਤੇ ਸਿਦਕ ਛੱਡਿਆਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਲੋ, ਉਖੇੜੋ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਈ ਨਾ ਹਾਰ ਜਾਇਓ। ਆਖਰ ਵਿਚ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ !

ਪੰਜਾਬ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੇਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਵੋ

ਪਿਆਰੇ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਜੀ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਵਧਾਈ ਪੁਰਾਣੀ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਅਸੂਲ ਤੇ ਇਖਲਾਕ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਆਗੂ-ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਯੰਗ ਟਰਕਸ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖੇ ਸਨ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਜਾਣਿਆ, ਸੁਪਨੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਪਿਛੇ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੰਮੀ ਹਨੇਰੀ ਵੀ ਵਗਦੀ ਐ। ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਅੱਧਿਉਂ ਬਹੁਤਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਕਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸਾਣਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਾੜਸਤੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਕਿਹੜਾ ਜੱਸ ਖਟੋਗੇ? ਜਾਪਦਾ ਏ, ਤਾਰੀਖੀ ਕਲੰਕ ਮੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਰਦੇ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਰਦੇ ਸਾੜਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮੌਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਲਾਲੂ ਸੁੱਟੀਆਂ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਦਮ ਅਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਫਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਆ ਡਿੱਗੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੱਦ ਕਾਠ ਤੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਮਾਤੜ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ, ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਆਂ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਡੋਰ ਡੋਰ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਇਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਯੋਧਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ

ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ? ਕੀ ਹੁਣ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਸਮਾਜ ਪ੍ਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਆਖਣਗੇ ? ਮੂੰਹ ਫੱਟ ਜਨਤਾ ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ । ਪਰ ਭਲੱਥੇਬਾਜ਼ ਲੀਡਰ ਹਰ ਗੱਲ ਮੁਸਕਾ ਕੇ ਟਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਮੈਂ ਭਾਨੇ ਜੱਟ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ : ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਐ ਆੜੀ,
ਵੇਖ ਲੈ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅੱਜ ਦੇ ਯਾਰ ਕਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।
ਓ ਬਈ ਏਸੇ ਨੂੰ ਠੋਕ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਖਦੇ ਐ । ਫੇਰ ਧੋਖਾਧੜੀ
ਕੀਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਐ ? ਲੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕੀ ਔਖਾ ਐ !
ਹਰੇਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਟਾਫੀ ਰੱਖ ਦਿਓ । ਜਦੋਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ
ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਟਾਫੀ ਨੇ ਮੁੱਕਣਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਅੱਗੇ
ਆ ਜਾਣਗੇ, ਪੁਰਾਣਾ ਦਮਾਗਾਂ ਤੋਂ ਪੋਚਿਆ ਜਾਏਗਾ । ਪਰ ਸਿਆਣੇ
ਆਖਦੇ ਐ ਸੱਚ ਕਦੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਈ ਨਹੀਂ । ਤੇ ਵਾਰੀ ਨਾਲ
ਹਿਸਾਬ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਹਮਾਯੂੰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਸੱਕਾ ।

ਪਿਆਰੇ ਸ਼ੇਖਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਸ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਤੁਸੀਂ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹੋ,
ਇਹ ਘੋੜਾ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ । ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਇਹਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਰ
ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਮਾਲਕ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਟਪਾਏਗਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੱਪਣਾ
ਪਏਗਾ । ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਕਹੌਤ ਹੈ : ਬੇਗਾਨੀ ਛਾਹ ਤੇ ਮੁੱਛਾਂ
ਮਨਾਉਣੀਆਂ । ਤੁਸਾਂ ਛਿੱਦੀਆਂ ਪੀਣ ਲਈ ਮੁੱਛਾਂ ਮੁਨਾਅ ਦੇਣੀਆਂ ਨੇ,
ਤੇ ਓਧਰ ਮਾਲਕਾਂ ਮਹਿੰ ਵੇਚ ਦੇਣੀ ਹੈ । ਮਾਲਕ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਇਹ
ਘੋੜਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਸੁੱਟੇਗਾ ਜ਼ਰੂਰ, ਪਰ ਸੁੱਟੇਗਾ ਉਸ ਦਿਨ, ਜਿਸ
ਦਿਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰਨੇ ਹੋਏ । ਇਹ
ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਯਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰੀਦਾ ਏ ਤੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਗਰੇ
ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਧੌਣ
ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਭਾਵੀ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸਲਾਹ
ਹੈ । ਸੁਣੋ ਸਭ ਦੀ, ਕਰੋ ਮਨ ਦੀ । ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ । ਮੜੱਪਣ
ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਫੱਟੇ 'ਚ ਟੰਗ ਅੜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਪਰ ਤੁਸੀਂ

ਹਰ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਸੋਚਿਆ, ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਵੇਖ ਲਵਾਂ।

ਦੇਖੋ, ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਘੋੜਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਧਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਖਦੀ ਹੈ : ਘੋੜਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਉਸ ਦੇ, ਜਿਹੜਾ ਵਰਤ ਲਵੇ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਹਥਿਆਰ ਸਮੇਤ ਘੋੜਾ ਭੱਜਾ ਕੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਵੋ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੂੰਹ ਵੇਖਦੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਆਖੋਗੇ, ਉਸ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਿੱਠ ਦੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂ। ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਮੂੰਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇ ਆਏ ਹੋ, ਹੁਣ ਛਾਤੀ ਡਾਹ ਕੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਜਾ ਵਫਾ ਕਰੋ। ਚੰਗਿਆਈ ਤੇ ਨੇਕੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਲਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਉਮਰ ਬੜੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਜਾਵੋ, ਘੋੜਾ ਨਸ਼ੰਗ ਤੁਹਾਡੀ ਧੋਣ ਤੋੜ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕੇਗਾ।

ਤੁਸੀਂ ਆਖੋਗੇ, ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਜ ਐ। ਹੋਜ ਹੈ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ, ਸਿੱਖ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਆਂ। ਇਹਦੀ ਅਣਖ, ਹੋਂਦ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲੋੜਦਾ ਆਂ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਹੱਕੀ ਖਾਹਸ਼ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਭਲਾ ਵੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਹਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਵੀ ਭਲਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮੂਲ, ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਲ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਂਜ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੈਰਤਮੰਦ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਨਸ਼ੰਗ ਸਾਰੇ ਹੋ ਜਾਣ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਤਲਵਾਰ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਗੇ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਤਾਜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਖੜੱਪਾ ਫਨੀਅਰ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਤਾਜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਫਨੀਅਰ ਮਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਨੀਅਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਗੁਲਛਾੜਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ, ਰਾਜੀਵ, ਰੇਅ, ਰਬੈਰੋ ਤੇ ਹੋਰ ਦੁੱਕੀ ਤਿੱਕੀ ਬਬੇਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਬੱਕੀ, ਇਹ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਬੀਨ ਉੱਤੇ ਮੇਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਡਾਂਗ ਚੁੱਕੇਂਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਫਣ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵਜੋਂ ਫੁੰਕਾਰਾ ਮਾਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਡੰਗ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਆਂ, ਤੂੰ ਇਕ ਘਾਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਛੋਕਰੇ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ। ਲੋਕੀਂ ਮਰਿਆ ਸੱਪ ਗੱਲ ਪਾਉਂਦੇ ਐ, ਪਰ ਤੇਰੇ ਦੋਸਤ, ਜਿਹੜਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦਾਣਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ, ਨੇ ਜੀਉਂਦਾ ਪਦਮ ਤੇਰੇ ਤਾਜ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਲਈ ਬਚਾਅ ਦੇ ਦੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਤਾਜ ਲਾਹ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਯਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਗਾਹ ਮਾਰ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਗਿੱਟਾ ਡੰਗਿਆ ਜਾਵੇ। ਮਾੜੀ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਰਕ ਪਵੇ। ਨਹੀਂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਫਨੀਅਰ ਕੀਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਲਹ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਸਾਂ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ। ਤਾਜ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਮੁੱਢੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੁਰੀ ਆਈ ਐ। ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਬਹੁ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਸਿਰ ਵੱਢਿਆ। ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦੇਗ ਵਿਚ ਉਬਾਲਿਆ, ਮਤੀ ਦਾਸ ਤੇ ਸਤੀ ਦਾਸ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਮਾਸ ਜੰਬੂਰਾਂ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕਲੇਜ਼ਾ ਕੱਢ ਕੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਤੁੰਨਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮਾਂ,

ਫਾਸੀਆਂ, ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੇ ਇੰਦਰਾ ਨੇ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਾਹਿਆ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲਹੂ ਲੂਹਾਣ ਕਰ ਸੁੱਟੀ। ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਭਾਜੀ ਮੋੜੀ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਸਲੋਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਨਦੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਤਲਾਮ ਹੋਈ। ਸ਼ੇਖਰ ਸਾਹਿਬ ਅਸੀਂ ਭੁਲ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗੇ, ਇਹ ਰਾਜੀਵ ਰਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਚਲਦਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਘਲੂਘਾਰਾ ਸੀ। ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਜ ਬਦਲ ਜਾਣ ਉਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਲੋਕ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਫੜਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਲੀ-ਮੈਂਟ ਦਾ ਮੂੰਹ ਟੁਟ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਝੂਠਾ ਮੂਠਾ ਵੀ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ।

ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਨਿਰੇ ਜੁਲਮ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਤਿਆਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿਤ ਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਖ ਜੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ 1947 ਤੋਂ ਪਟੇਲ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨੇ ਵਿੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਖੁਰ ਜਾਣ, ਉਹ ਖਲੋਤੀ ਕਾਹਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਕਿਤਾਬੀ ਕੋਰਸਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ, ਟੀ. ਵੀ. ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮ ਜੋੜ ਕੇ ਅਗੇ ਡਾਹਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ, ਗੁਰੂਆਂ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬੁਲੇ ਸ਼ਾਹ, ਵਾਰਸ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਨੀਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਮੋਹਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਸਦਕਾ। ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਪਾਈ ਅੱਗ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾੜ ਸਕੀ ਸੀ, ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਨੇ

ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਰੂਦੀ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲ ਸੁਟੇ । ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦੀ ਨੀਅਤ ਕਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਜਬਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੂਬੇ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਰਖਿਆ ? ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਈ ।

ਜਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਛੇਤੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਨਾ ਦਿਸਿਆ, ਫਿਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੋਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾ ਸੁਟਿਆ । ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ ਹਨ । ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੇ ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਉਤੇ ਡਕੈਤੀਆਂ ਕਰੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਰੋਟੀ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਿਨਾਂ ਮਾਰੂਥਲ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ । ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘਸਿਆਰੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ।

ਰਾਜਸੀ ਪੱਖੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਠਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਜੇ ਵਜ਼ਾਰਤ ਸਿੱਖਾਂ ਮਰ-ਪਿੰਨ ਕੇ ਬਣਾ ਲਈ, ਉਹ ਚਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਤੋੜ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ । ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੇਖਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣਦੇ ਹੋ । ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਮਦਰਦ ਸਮਝਿਆ । ਪਰ ਘੋੜੇ ਚੜਨ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਾਲੇ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਉਤੇ ਆ ਗਏ । ਬੈਲੇ ਦੀ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੁਧ ਭਾਲਦੀ ਸੀ । ਪਿਆਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੀ ਘੁਰਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਲੇ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ

ਸਰਹੰਦ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਕੇ ਮਾਰਨ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਤਕ ਉਸ ਦੀ ਥੇਈ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਰੇ ਹਾਅ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਵੇਚੋ। ਅੱਜ ਕੌਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਨੇਕੀ ਖੱਟ ਕੇ ਬਦੀ ਦੇ ਘੋੜੇ ਸਵਾਰ ਨਾ ਹੋਵੋ। ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਤਾਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵਰਗੇ ਖੱਬੀਖਾਨ ਖਾ ਲਏ, ਤੁਸੀਂ ਕੀਹਦੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪਰਛਾਵੇਂ ਖਲੋਣ ਜੋਗੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਡਹੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵਗਦੇ ਖੂੰਨੀ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਛਾਲ ਨਾ ਮਾਰੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਾਈ ਨੇਕੀ, ਪਾਪ ਤੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਰਾਹੂ ਕੇਤੂ ਨੂੰ ਜੰਮਣੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਰੋਕ ਸਕੇਗਾ।

ਜੇ ਸੱਚ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਅੰਤ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੀ ਜਿਤ ਹੁੰਦੀ, ਤਦ ਸਿੱਖ ਇਹਨਾਂ ਘਲੂਘਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਯਕੀਨਨ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਇਸ ਵਗਦੇ ਲਹੂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਰਖੋ।

ਤੁਸਾਂ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲਾ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ੜ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਗੱਲ ਨੇਕ ਨੀਅਤੀ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਮਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਮੈਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਿੱਖ ਭੋਲੇ ਸਨ, ਨੇਕਨੀਅਤ ਕਾਮੇ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰ ਬਾਰ ਧੱਖੇ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਿੱਲੀ ਉਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦ ਇਕ ਵੀ ਇਤਬਾਰ ਨੇ ਵਫਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਧਰਮ, ਈਮਾਨ, ਅਣਖ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖੋਂ ਸਾਡੀ ਹਸਤੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਉਤੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁਕ ਕੇ ਹੀ ਆ ਗਈ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਦਸੋ, ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ? ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਮੂੰਹ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਹਨ ਹੁਣ ਜਦ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਾਹਮਣੀ ਟੱਕਰ ਆ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣ ਗਏ ਐ, ਪੁਰਾਣੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਤੇ ਗਲੇ ਸੜੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਾਰਗਰ

ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ । ਥੁੱਕਾਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਨਹੀਂ ਪੱਕਣੇ । ਕਾਲੇ ਨਾਗ ਦੇ ਡੰਗ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਟੀਕੇ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਨਸੰਗ ਹਕੀਮਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੋ । ਜੋ ਬੇਗਾਨੇ ਮੋਢਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਰ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇਗਾ ।

ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਏ, ਇਹ ਰਾਜ ਹਵਾ ਦੇ ਵਰੋਲੇ ਐ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਮੋਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਤੁਹਾਡੀ ਖਿੱਚੀ ਲੀਕ ਕੋਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਮਿਟਾ ਨਾ ਸਕੇਗਾ । ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਸ: ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇਵਾਂਗਾ । ਉਸ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਟੋਟਰੂ ਸਨ ਅਕਾਲੀ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਜਨਸੰਘੀ ਸਭ ਖਿਲਾਫ । ਉਸ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿੱਲ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜੁਰਅਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ । ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਸ ਸੂਰਮੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਹੱਕ ਸੱਚ ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਹਾਰਿਆ ਨਹੀਂ । ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ ਵਖਰੀ ਗੱਲ ਐ । ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਜਿੰਨੇ ਬਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਦਾਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬਕਵਾਸ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚ, ਹੱਕ ਤੇ ਨੇਕਨੀਅਤੀ ਮਾਂਹ ਦੀ ਸਫੈਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ।

ਰਾਜੀਵ ਦੇ ਨੰਗੇ ਤੇ ਅਣਨੰਗੇ ਚਮਚੇ, ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ । ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜੀਵ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਜੁਰਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਾ ਹਾਂ, ਜੁਰਅਤ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇ । ਰਾਜੀਵ, ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁਟੋ ਤੇ ਅੱਜ ਦਾ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਲਹੂ ਲੂਹਾਣ ਤੇ ਸੜਦਾ ਰਖ ਕੇ ਰਾਜੀ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸੁਰਖਿਅਤ ਸਨ ਤੇ ਹਨ । ਇਹ ਧੁਖਦਾ ਮਸਲਾ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ । ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਜ

ਕਾਲ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਬਜਟ ਤਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੱਜਟ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰ ਕਤਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕਰ ਕੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਬਜਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਜਾਓ। ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਇਉਂ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦਿਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੋ ਸੁਣੋ :

1. ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਲੀਡਰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਉਲੱਦਣੀ ਨਹੀਂ।

2. ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਮਨਸੂਖ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਟਕ ਖੋਲ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜ਼ੋਨ ਮਿਥਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧੱਖੇ ਨਾਲ ਫੜਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਆਹਮਣੀ ਸਾਹਮਣੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਚੋਲੇ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਲੁਕਾ ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਬਿਛੂ।

3. ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲੇ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਤਲਾਮ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਘਲੂਘਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮਾਫੀ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੰਗਣੀ ਪਏਗੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਬਣਾਇਆ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਆਤਮ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹੱਕ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਨਰਮੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੀ ਇਕ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੁਸਤੀ ਕਾਰੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ।

ਸ਼ੇਖਰ ਸਾਹਿਬ ਅਸਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵੀ ਵੇਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੰਦ ਵੀ। ਗੱਲ ਕੌਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਤਦ ਹੀ ਹੱਥ ਪਾਇਓ ਤੇ ਰਾਜੀਵ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਰਖਦੇ ਹੋ। ਨਹੀਂ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਫੌਕੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਹਵਾਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਆਖਣ ਵਾਗ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਰਾਹ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਚੁਣ ਲਓ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਮੋੜੋਗੇ; ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਬਹਾਦਰ ਹੀਰੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਟਿੰਡ ਵਿਚ ਕਾਨਾ ਹੀ ਖੜਕਾਈ ਜਾਵੇਗੇ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਲੰਕ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੋਗੇ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਰਾਜੀਵ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਮੈਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਆਂ; ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਬੋਲਿਆ ਹਾਂ। ਸ਼ੇਖਰ ਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ, ਸੱਚ ਤੇ ਝੂਠ ਅਤੇ ਹੱਕ ਨਹੱਕ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੇ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਰਾਹ ਮਰਜ਼ੀ ਆਓ, ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ।

ਗਿਲੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਦੇਣੀ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦਾ ਖਾਹਸ਼ਮੰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਇਹੋ ਤੇ ਹੁਣੇ ਵੇਲਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰੀ ਵਿਚ

ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿਸ ਅਧੋਗਤੀ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਐ, ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਲਾਹ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਕਿਥੇ ਗਈ? ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ ਉਤੇ ਬਹਿਣਾ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰ ਦੇਣਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਡਲਿਆਂ ਦਾ ਸਰਹੰਦ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣੇ ਜਾਣਾ, ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਸੀ? ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਉਸਰੀ? ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਠੀਕ ਐ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਹੋਏ। ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਅਕਾਲ ਭਖਤ ਢਾਹਿਆ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਿਆ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਪੱਤ ਰੋਲ ਸੁੱਟੀ। ਏਨੇ ਜੁਲਮ ਵਿਰੁਧ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਠਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਸ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਸਮਾਨੀ ਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਅਜਿਹੇ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਕਲ ਕਦੋਂ ਟਿਕਾਣੇ ਰਹਿੰਦੀ ਐ, ਅਣਖੀਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ

ਚੁੱਕਣੇ ਪੈ ਗਏ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੀ
 ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦ
 ਅਸਲਟਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਕਾਬੂ ਨਾ ਆਏ, ਤਦ ਪੁਲਸ ਨੇ
 ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਥੇ ਬਰਾਬਰ ਖੜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਉਂ ਪੰਜਾਬ
 ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਸਿਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
 ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੁੰਡਿਆਂ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕੇ, ਉਸ ਦੀ
 ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦੋ ਕਦਮਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਾਲੇ ਤੱਕ
 ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਰਬਾਦ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।
 ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭਰੋਸਾ ਕੌਮ ਤੋਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।
 ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਖੁਦ ਨਿਗਰ ਨਿਰਣੇ
 ਨਹੀਂ ਲਏ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਤਾਰੀ ਥਾਈਂ ਪਾੜ
 ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੱਚੀ
 ਸੀ। ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਧਾਰਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸੀ ਪਰ
 ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਾਅ-ਪੋਚਾਂ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ
 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮੀਡੀਏ ਅਥਵਾ ਹੋਰ ਹੋਰ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ
 ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਆਈ।
 ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ, ਜ਼ਾਤੀ ਸਾੜਾ ਤੇ ਕੀਨਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਮਾਰੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ,
 ਪਾੜੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਪੰਥਕ
 ਕਮੇਟੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਨਕਲੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੌਣ ਕਰੇ।
 ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਚਾਰ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਝੰਡਾ
 ਬੁਲੰਦ ਕਰਕੇ ਖਲੋਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣ
 ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਛੇ ਸੱਤ ਥਾਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ
 ਵਾਰ ਆਪੋ ਵਿਚੀ ਵੀ ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ
 ਜਿੰਨੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਓਨੇ ਥਾਂ ਲੀਰੋ ਲੀਰ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ
 ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਜਥੇਬੰਦੀ, ਦੁਰਭਾਗ ਵੱਸ ਛੇ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ
 ਦਾਅਵਾ ਜਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਸੀ ਕਰੋਧ ਵਿਚ

ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਬੱਚੇ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਫੁੱਟ ਉਸਾਰੂ ਨਹੀਂ
ਨਿਘਾਰ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ
ਨੂੰ ਕੌਮ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ?

ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀਵੜਿਆਂ ਦੀ
ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਗਦਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਵਾਰਿਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਪੂਰੇ ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ
ਸੀ। ਪਰ ਆਗੂਆਂ ਗਦਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਹਰਾਇਆ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਖਾੜਕੂ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ। ਏਸੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ
ਰੂਹ-ਬੁੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਜੋ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲ
ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਸੇਧ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਨਾ ਹੀ ਏਕਤਾ
ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹਸਤੀ ਦੀ
ਕਾਇਮੀ। ਜੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ
ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਗੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ,
ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ
ਹੈ। ਉਸ ਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਅਸਥਾਨ ਢਾਹੇ ਜਾਂਦੇ
ਰਹੇ। ਕਤਲਾਮਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।
ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਕੌਮ, ਗੁਲਾਮ ਕਿਉਂ ਰਹੇ।

ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਪੈਂਤੜਾ
ਨਹੀਂ ਮੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਖੁਦਗਰਜ਼ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਕਾਲੀ
ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ? ਵਰਕਰ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ ਨੀਅਤ ਕਰਦੇ। ਦਾਅਪੇਚ ਇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ,
ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ।
ਉਲਟੀ ਵਗਦੀ ਗੰਗਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ
ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲਹਿਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਦੇ

ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੈ। ਵੀਹ ਲੱਖ ਫੌਜ ਪੁਲੀਸ, ਕੁਝ ਸੈਂਕੜੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਕੀ ਵੱਟਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਗਿੱਦੜਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਅਜ ਦੇ ਸਾਹਿੰਸੀ ਯੁਗ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦੀ।

ਸਰਕਾਰ ਨੀਅਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ; ਸਗੋਂ ਠੂਹ ਠਾਹ ਜਾਰੀ ਰਖਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਭ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ, ਨਿੱਤ ਦੀ ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਪੋਲੀਸ (ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾ) ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਦਸ ਵੀਹ ਗੁਣਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਖਲੋਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਸਾਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨਾ ਹਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਖਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਆਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਆਪਣੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਗਲਤ ਲਾਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ, ਇਕ ਨੂਰ ਦੀ ਉਪਜ, ਜਾਤਪਾਤ ਤੋੜੂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋਈ, ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੈਣੇ; ਇਹ ਕਿਥਰਲਾ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਅਖਬਾਰੀ ਮਹਾਸ਼ੇ, ਭੋਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਮਨ ਜਿੱਤੇ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ, ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਦਲਿਤ ਭਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਢੇਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਬੜਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਤੀਲੀ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਐ।

ਇਸ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਦੋਹਰੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੇ ਮਰਜ਼ੀਵੜੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਹੀਦ ਕਰਵਾਉਣ। ਭਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਜਿੱਤਣ। ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਵੱਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਖਾੜਕੂ ਯਾਦ ਰੱਖਣ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇੜੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਐ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਚੱਪੂ ਮਾਰੇ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚੇ, ਇਹ ਸਭ ਚਾਲੇ ਬੇੜੀ ਡੋਬਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਸਿਖੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਖੀ ਦਾ ਘਾਤ ਹੈ। ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀਰੋ ਬਣੋ। ਫਿਰ ਹੀ ਲੋਕ ਆਪਾ-ਵਾਰੂ ਜਜ਼ਬਾ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ। ਮੋਟਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਬਿਨਾਂ, ਹਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਆਈ ਲਹਿਰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਹੋਈ ਐ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੰਗੀ ਤੇ ਲੁਕਵੀਂ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਣੀ ਬੰਦ ਕਰਨ। ਆਗੂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਾਂਤੀ ਗਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣੇ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਬਿਆਨ-ਬਾਜ਼ੀ ਬੰਦ। ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਸ਼ੇਖਰ ਵਾਂਗ ਲਾਲ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸੁੱਟਣ। ਇਕ ਸ੍ਰੋ. ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਮੁਖ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਣ। ਲੜਨਾ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਰਨਾ ਨਿਧੀ ਵਾਲਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦਾ ਰਖਣਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੇਰ-ਗੁਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਚਾਨਣ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਲ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਲੈ ਕੇ ਉਠਣ। ਕਸ਼ਮੀਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਆਸਾਮ, ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ। ਝਾੜਖੰਡ ਵਰਗੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੂੰਹ-ਮੱਥਾ ਬਣ ਜਾਣ ਤੇ ਆਂਧਰਾ, ਕਰਨਾਟਕਾ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਵੀ ਅਵੱਸ

ਜੁੜਣਗੇ। ਇਸ ਆਲ ਇੰਡੀਆਂ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਅਗੇ ਗਾਂ-ਖੇਤਰੀ ਸਰਕਾਰ
ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਜੇ ਨਹੀਂ ਜੁੜਨਗੇ
ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਕੁਟ ਖਾਈ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਹਨ ਦੋ ਰਾਹ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ। ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਖਾੜਕੂ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ।
ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਪੈਣ। ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ
ਜੋੜ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕਰਨ।
ਹੁਣ ਤਕ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੁੱਛ ਤੁਰਦੀ ਰਹੀ
ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੀ ਯਾਰੀ ਨੂੰ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਾਅ ਉਤੇ ਨਾ ਲਾਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਘੋਲ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਉਹ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ
ਪੈਂਤੀ ਫੀਸਦੀ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਜ਼ਬਾਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਨਿਆਂ-ਯੁਧ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਜਿਥੇ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਤਾਮਲ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਤੀਜੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤਾਮਲ ਪੜ੍ਹਾਈ
ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੋਹ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਥੱਲ ਮਾਰੂ ਦੇਣ ਲਈ
ਤੁਲਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਛੇਕ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚੋਂ
ਛੁੱਥ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖਰ ਸਾਹਿਬ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਤਖਤੀ ਤੋਂ ਪੈਂਦੇ ਜਾ
ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਦੋਂ ਹੋਵੇ ਜਿੱਤ ਅਸੂਲ ਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਖੁਦਗਰਜ਼ਾਂ
ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਹਸਰ ਭਗਦੜ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ
ਚੁੰਬੜੇ ਰਹੋ; ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ
ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਚੌਟਾਲੇ ਪਾਸੋਂ ਦਿੱਲੀ
ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਡੇਢ ਸੌ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਕੁ-
ਆਇਰ ਕਰਵਾਕੇ, ਬੇਟੇ ਦੇ ਨਾਂ ਲਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਦੀ
ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲ ਬਣਵਾਉਣਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸੁਭ

ਸ਼ਗਣ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਦਾਲ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ. ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜਨੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲੜਨੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿਚ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਸਤੀਫਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਵੋਟ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹਿਕੇ ਰਾਜੀਵ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ? ਸ਼ੇਖਰ ਤਾਂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਜ਼ਮੂਰਾ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਰਾਜੀਵ ਹੈ ਜਾਂ ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ? ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਈਏ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ। ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰ ਵੀ ਜੇ ਸਹੀ ਨੀਤੀ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਡੱਟਣਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗਰਦਾਨੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੈ ਖਾੜਕੂ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਸਟੈਂਡ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਂਦੇ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ। ਇਉਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਭੰਵਰ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਸਰੱਖਤ ਕਿਨਾਰੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਨੋਟ : ਇਹ ਲੇਖ ਹਾਲੇ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੀ ਸੀ, ਕਿ ਪੋਲੀਸ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਂਦੀ। ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ, ਹੱਕ ਵੀ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਰਾਜੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਫੜਾਂ ਮਾਰਨੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲਵੋ

ਬਹਾਵਲਪੁਰੀਏ ਪਚਾਧੇ ਨੇ ਉਠ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਸੀ, ਚੜ੍ਹਾਈ ਸੁਖਾਲੀ ਕਿ ਲੁਹਾਈ? ਉਠ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ: ਦੋਹਾਂ ਦੇ 'ਲਾਹਣਤ'। ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕੀ ਸਮਝੀਏ? ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਮਸਲਾ ਉਠਾਵਾਂਗੇ, ਤਦ ਉਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਭਾਲਾਂਗੇ। ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਇਕ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਤੋਂ ਕਬੂਤਰ ਵਾਂਗ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ। ਸੋ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਨੂੰ ਦਲੇਰੀ, ਜੁਰਅਤ ਅਤੇ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਅਗਾਉਂ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਮਸਲਾ ਨਿਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਹਾਲੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੈ— ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਸਾਨੂੰ ਚੋਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪੀਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਦਰਿਆ ਤਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਵਜੂਦ ਅਥਾਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਉੱਤੇ ਅਟੱਲ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਆਖਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਹਨੇਰੀ ਝੱਖੜ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ। ਜ਼ਾਲਮ ਇੰਤਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੌਮ ਮਰਨਾ

ਸਿੱਖ ਲਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸੋ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ
ਝੰਡਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ-ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੁਲੰਦ ਰਹੇ। ਕੌਮ ਇਹ ਮਨ ਵਿਚ ਧਾਰ ਲਵੇ,
ਅਸਾਂ ਹਰ ਹੀਲੇ ਅੱਗ ਦੇ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕੇ ਵੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ
ਆਈਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਾਡੀ ਜਿਉਣ ਮਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣੀਆਂ
ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਹਰਿਆਣੇ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਚੋਣ
ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ
ਲਈ ਤਾਂ ਕੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਆਦਿ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਅ
ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਨਾ ਕੋਈ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਤੁੱਥਾਂ ਨੇ
ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਇਕੱਲੇ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਆਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਨੰਗਾ ਚਿੱਟਾ
ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦ ਭੁਲਾ ਕੇ
ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਘੱਟ
ਗਿਣਤੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਸੀਟ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਬਾਲਾ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਅਤੇ
ਕਰਨਾਲ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੀਹ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ
ਹਰ ਸੀਟ ਉਤੇ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਹਾਰ ਦੇ ਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ
ਸਭਾ ਲਈ ਖਲੋਣਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਲਈ ਲਾਭ ਦੀ ਥਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧੇਰੇ
ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਰਾਖਵੀਆਂ ਪਾਸਕੂ ਵੋਟਾਂ ਆਪੇ ਨੂੰ ਪੁਆ ਕੇ
ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣਗੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ
ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਗੇ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਥਵਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਕਿਸੇ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ
ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣੇ
ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ
ਲਈ ਜਾਵੇ। ਦੋਸਤ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਪਰਖ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਤਰਿਆ
ਨਹੀਂ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਢਹਿਣਾ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰਲੀ

ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਦੋ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਜਿਹੜੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਆਦਿ ਫਿਰਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰੋਲ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਰਬਨਾਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯਸ਼ ਤੇ ਆਨੰਦ ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਧਨੇਸ਼ੂ ਬਣ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਯਸ਼ ਤੇ ਆਨੰਦ ਕਿਧਰਲੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤ ਸੁਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਖ ਹੀ ਮਾਰਨੀ ਸੀ, ਤਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅੰਕੜੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੋ-ਦੋ ਵਾਰ ਬੋਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖੇ ਤੀਹ-ਤੀਹ, ਚਾਲੀ-ਚਾਲੀ ਫੁੱਟ ਥੱਲੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। (ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਗੱਲ ਅਸਲ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ ਪਾਸੇ ਚਲੀ ਗਈ) ਜਨਤਾ ਦਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਜਦ ਵਿਰੋਧੀ ਨੰਬਰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਪਾਸਕੂ ਵੋਟਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਧੋਣਾਂ ਭੰਨ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਖਰਾਬ ਕਰਕੇ ਲਾਭ ਕੀਹਤੋਂ ਭਾਲਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਰੂਸ ਲਈ ਦੁਬਿਧਾ ਸੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਚਿਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਿਟਲਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਜਦ ਲੋਹਾ ਗਰਮ ਹੈ, ਤਦ ਸਿੱਖ ਜੇ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖੋਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਗੀਦੀ ਗਦਾਰ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ? ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਧਾ ਇੰਕਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਓ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖੋਰ ਕੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਓਗੇ? ਹਰ ਦੂ ਲਾਹਣਤ! ਭਾਵੇਂ ਇਹ

ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਮੁੜ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਅਕਲ ਤੋਂ ਖਾਲੀ, ਸੋ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈ ਜਾਣੀਏ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਫੜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦਗਰਜ਼ਾਂ ਤੇ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੱਜ ਨਾਲ ਲਗਾਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮੰਨਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਪਾਰੀ ਹਨ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਲੜਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ, ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਨਿਆਂ ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਪਰ ਸਿੱਖ ਹਸਤੀ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੁਭ ਇੱਛੁਕ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਸੁਭ ਇੱਛੁਕ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ, ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਕੀ ਹੈ? ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੈਂਤੜਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਪੰਜਾਬ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਮਨ ਭੂਮੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੜ੍ਹ ਧਰਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਟੁੱਟਣਾ, ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਸਮਝੋ। ਜਿਸ ਲਈ ਹੀ ਖੂਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਫ ਦਿਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੋਸਤ ਹਨ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਆਏ ਦਿਨ ਆਫਤ ਟੁੱਟੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸਤ ਸਾਡੇ ਉਹ ਰਾਜ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਅੱਜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪੋ ਵਿਚ ਮਰਦੇ ਹਨ, ਮਰਨ ਦਿਓ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਘੋਲ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਦਿਓ। ਪੈਂਤੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਲੜਕੇ ਮਰਨ ਦਿਓ, ਖੁਰਨ ਦਿਓ। ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਨਾ ਪੁੱਟੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ

ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੁਣ-
ਛਾਣ ਪਿਛੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਵੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਧੜਾ, ਜਿਸ ਅਸੂਲ ਦੀ ਬਿਨਾ
ਤੇ ਗੱਦੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਕਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਕੰਡਾ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਆਵੇਗਾ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ
ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗਦਾਰ ਕਹਾਵੇਗਾ। ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਉੱਤੇ,
ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ
ਕਰੇਗਾ। ਹਾਂ, ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਗਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ
ਦਲੀਲ ਅਪੀਲ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਲ ਔਲਾਦ
ਲਈ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਟੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਵੇਗਾ।

ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਵੱਲ
ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਪਰ
ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।
ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਮੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀਏ, ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਵਾਲੇ
ਅਤੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਾਮੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੋਮਾ
ਲੋਕ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਚਾਲ-ਚਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਪੈਂਤੜੇ ਬਣਨੇ
ਅਤੇ ਬਦਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਘਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੁਸ਼ਮਣ
ਦਾ ਹੱਥ ਠੋਕਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਕੂਮਤ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥ
ਹੈ, ਸਿਆਹ ਕਰੇ, ਸਫੈਦ ਕਰੇ। ਸੋ ਇਸ ਵਿਗੜੇ ਅਤੇ ਬਦਦਿਮਾਗ ਹੋਏ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਬੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਕੂਮਤ
ਹੱਥ ਲੈ ਕੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਖਾੜਕੂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਕੇ
ਹਕੂਮਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ
ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਬਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣਾ ਵੀ ਇਕ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਖਾੜਕੂ ਇਸ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਹ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਵਾ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਵਾਉਣ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਨਕੁਆਰੀਆਂ ਬਿਠਾਉਣ। ਪੁਲਿਸ ਆਫੀਸਰਜ਼ ਏਸੇ ਲਈ ਆਪ ਆਈਆਂ ਕਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਗਵਾਚਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਕੰਬਦੇ ਐ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਵੇਖਣਾ ਤੇ ਸਹਿਣਾ ਖਾੜਕੂ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਘਟਾਉਣਾ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਲਈ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਚੋਣਾਂ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲੇ ਕਰਨਾ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੂਣ ਦੀ ਖਾਣ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਲੂਣ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗਦਾਰ ਅਨਸਰ ਕਦੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਆਪਣਾ ਮਾਰੂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛਾਵੇਂ ਰੱਖੂ। ਮੈਂ ਨਿਰਾ ਨਾਂਹ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਹਾਂ ਪੱਖ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਰਥਕ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਰਾਹ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਖਾੜਕੂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਣ ਅਣਖ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਧਨ ਹਨ। ਖਰਚੀ ਮੁੱਕ ਗਈ, ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਹੀ ਗਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖੀ ਸ਼ਾਨ ਦਾ ਸਰਬਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਇਨਕਲਾਬੀ

ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲਾ ਬੁਧ ਧਰਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਗਵਾਚ ਗਿਆ
 ਜੁਲਮ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਵਾਢ ਹੁਣ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ
 ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰ ਸਕਦੀ
 ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ। ਗਵਾਣ
 ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ
 ਨਾ ਲੜਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ
 ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੂਰ ਹੈ, ਪਰ
 ਖਾਲਸਈ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
 ਨਾਲ ਜੋੜੋ। ਘੱਟ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਵਧ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਅਸੂਲ ਹਮੇਸ਼ਾ
 ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਈਮਾਨ ਸਮਝਣਾ ਹੀ
 ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨਾ,
 ਲਾਲਚ ਦੇਣਾ, ਅਮਨ-ਮਾਰਚ ਕਰਨਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹੋਂ ਕੁਰਾਹ ਕਰਨਾ
 ਹੈ। ਸੋ ਸਮਝੋ, ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੋ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ-ਸੁਖਾਲਾ
 ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਣ ਵਾਲੇ
 ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਸ਼ਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ
 ਸਮਝਦਾ, ਐਨੇ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਉਹ ਗਦਾਰੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣਗੇ।
 ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣਗੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਗਰਮ ਹੋਏ ਲੋਹੇ
 ਦੀ ਵਤ ਗਵਾ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ ਪਛਤਾਵਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਤਾਰੀਖੀ
 ਮੋੜਾਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗਵਾ ਕੇ ਪਛਤਾਵੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਮਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ।
 ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਪਛੜੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭੱਜ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਨੱਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੋਂ
 ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
 ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਚਿਤਾਵਨੀ ਕਿ ਵੇਲਾ ਖੁਝਾਉਣਾ ਦਾਨਸ਼ਮੰਦੀ ਨਹੀਂ।
 ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾ ਬਦਲੇ, ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੈਂਤੜੇ ਬਦਲਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਜਹਿਦ ਆਰੰਭ ਕਰਨ

ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਸਬਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਣਾਇਆ ਵਿਧਾਨ ਤੋੜਿਆ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਖੋਹੇ, ਸੰਪਤੀ ਲੁੱਟੀ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਹੁਣ ਘਸਿਆਰੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਹਾਲੇ ਤਕ ਅੜੀ ਖਲੋਤੀ ਹੈ, ਤਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਸਰੇ, ਆਪਣੀ ਗੈਰਤ, ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਦਕਾ। ਜਦ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅਜਮਾ ਵੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਹੁਣ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਲੋੜਦੇ ਹਨ? ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗਵਾ ਕੇ ਹਰ ਲੀਡਰ ਜ਼ਿੱਲਤ ਦੀ ਮੌਤ ਮਰਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲੇ ਇਕ ਤਬਕਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਉਹ ਮਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਨਾ ਪੈਣ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਮੋੜ ਕੱਟਣ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਚੋਪੜੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਇਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਜੇ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਦ ਕਿਉਂ ਸਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜੁੜ ਕੇ ਇਹ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਇਨਸਾਫ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੱਕ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਸਾਤਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ

ਇਕ ਰਾਹ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਆਖੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜੁਲਮਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਜੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਤੱਤ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੱਕ ਹੱਕ ਗੱਲ ਨਬੇੜ ਲੈਣਗੇ, ਤਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਆਰੰਭ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੱਕੀ ਸਟੈਂਡ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਮੱਛੀ ਨੇ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੈ, ਫੇਰ ਛਾਨਣੀ ਦੇ ਰੋੜ ਬਨਣਾ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਕਾਲੀ ਆਪਣੀ ਜੱਕੋ-ਤੱਕੀ ਅਤੇ ਬਿੜਕਾਓ ਮੁਕਾ ਲੈਣ। ਗੱਲ ਹੁੰਨੇ ਜਾਂ ਬੰਨੇ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੜਿੱਕਾ ਸਿਹੁ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੁਣ ਤਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਸਵਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਹੱਕ ਸੱਚ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇ। ਸੋ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਓ, ਸਰਕਾਰੀਏ ਨਾ ਬਣੋ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਜਾਂ ਘਰ ਬਹਿ ਜਾਓ। ਐਲਾਨੀਆ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਜ਼ਿਲਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਖਾੜਕੂ ਸੋ ਸਿਆਣੇ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝਣ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਹੈ, ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਵਿਚੋਂ ਲਾਭ ਕੀਹਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਮਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਨੇਹੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੇ ਲੋਕ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿੱਧਾ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੜਾਈ ਅਥਵਾ ਵਿਰੋਧ ਅੱਜ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ

ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਭਲਾ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ।
ਜਿਵੇਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਿਸਚੇਬੱਧ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਵਸੀਲੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅ ਪੇਚ ਅਸਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਲ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਟੇ ਮਾਰੂ ਨਿਕਲੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਪੈਂਤੜੇ ਨਾਲ ਘਰ ਬਹਿੰਦੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖਾੜਕੂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਲਤ
ਦੇਣ, 'ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ
ਸਿੱਖ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੱਕੀ ਗਾਰੰਟੀ (ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ) ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ
ਤਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਘਰ
ਬੈਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਤਦ ਸਾਡੀ ਪਿੱਠ
ਉੱਤੇ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਮੌਕਾ ਰੋਲ ਘੋਲਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ
ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਅਕਾਲੀ
ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਉਹ ਘਰ ਬਹਿ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ
ਖੂਹ ਖਾਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ
ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ, ਪੈਂਤੜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ, ਸੱਪ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤੇ ਡਾਂਗ ਹੱਥ ਰਹੇ। ਸੱਪ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤੇ ਡਾਂਗ
ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ, ਹਾਰੂ ਰਾਜਨੀਤੀ। ਜੇ ਸੱਪ ਮਰੇ ਨਾ ਤੇ ਡਾਂਗ ਵੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ,
ਸਿਆਸੀ ਖੁਦਕਸ਼ੀ। ਡਾਂਗ ਕੌਮੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨ ਹੈ। ਤਾਕਤ ਹਰ
ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੱਥ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਸਹੀ
ਤਰਤੀਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਜਣ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਕਦੋਂ ਤੇਜ਼, ਕਦੋਂ ਸੁਸਤ
ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣ
ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ
ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦੀ

ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ? ਜੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਤਦ ਭੁਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ । ਇਕ ਨਕਾਰੀ ਤੀਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਣਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸਵਾਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਕਤਰੇ ਤਕ ਨੂੰ ਤੂਫਾਨ ਸਮਝੋ । ਜੇ ਖਾੜਕੂ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਤਦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮ ਕਿਉਂ ਬਣਨਗੀਆਂ । ਜੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ, ਤਦ ਮੂਲ ਗਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਘਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵੈਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖ ਗਾਰੰਟੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਸੂਚੇ ਦਿਲੋਂ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਨਹਿਰੂ ਵਰਗਾ ਲਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ । ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਹੀ ਕੁਚਲੀ ਜਾਵੇ । ਘਰ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਭਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ।

ਭਲਾ ਬਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦੀ ਆਸਾਮ, ਬੰਗਾਲ ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਾਲਿਆਂ ਕਿਉਂ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ । ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਵਰਨਾ ਨਹੀਂ । ਜੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਖਾੜਕੂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਣ ਕਿਸੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨਾ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੜੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ । ਜੇ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮਿਰਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘਿਓ ਦਾ ਚਮਚਾ ਪਾ ਲਈਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਕੌੜੀ ਸਬਜ਼ੀ ਘਿਓ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸੰਘਾਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਣੀ । ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੇ ਮਰਵਾਇਆ ਬਹੁਤਾ ਅਤੇ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ । ਖਾੜਕੂ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੌਹ ਨਾ ਚਲੀ ਬਾਬਾ

ਤਿਹਾਈ। ਨਹੀਂ ਬਈ ਨਹੀਂ, ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਅਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਪਾਲਿਸੀ ਅਗਲਾ ਪਿਛਲਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਮਨ ਕੀਤਾ, ਸੱਚ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਉਕਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰੁਸਤ। ਪਰ ਸੋਚਣ ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ? ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਕਾਈਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਆ? ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸੋਚ ਪਿਛਾਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜੋੜ ਕਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ? ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਤਾਕਤ ਹੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਤਖਤੋਂ ਲਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੌਰਚੇ ਵੋਟ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤੀ ਢੰਗ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਫਜ਼ੂਲ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਹੈ! ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚ ਵਟੇ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਖਾੜਕੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਰਾਉਣਗੇ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਉੱਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਕੇ ਖਤਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕੀ ਗਰੰਟੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਦਗਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਦਿਨ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਖਲੀਲ ਖਾਂ ਫਾਖਤਾ ਉਡਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਟੁਟਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜੁੜਨ ਦਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਜੰਗ ਰੋਕਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਲੱਗੇ। ਜੇ ਲੱਗ ਗਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਮੁੱਕ ਜਾਣਗੇ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਖਤਮ ਹੋਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਫਿੱਤੀ ਫਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਉਡ ਜਾਵੇਗਾ। 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ, ਜਦੋਂ ਜਨਰਲ ਚੌਧਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੈਟਨ

ਟੈਂਕਾਂ ਦੀ ਯਲਗਾਰ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਡੀਫੈਂਸ ਲਾਈਨ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਉਰਾਰ ਲਿਆਉ ਸੀ ਪਰ ਲੈ: ਜਨਰਲ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਸੂਰਮਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹੁੰਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਚਾਵੇ ਨਾ। ਮਾਂ ਠੀਕ ਆਖਦੀ ਸੀ, ਪੁੱਤ ਤੈਨੂੰ ਨੰਬਰਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਮਰ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਖਾੜਕੂ ਭਾਈਓ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੁਹਾਡੀ ਝੋਲੀ ਪੈਂਦਾ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਮੁਹਾਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੁਖਾਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਮਲੋ। ਜੋ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਘਾਣ ਲੁਹਾਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਵਰਤੋਂ। ਕੁਰਬਾਨੀ ਉਥੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਥੇ ਚਾਰੇ ਬੈਠੇ ਚਾਰਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਰਹੇ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਇਆ ਖਾੜਕੂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕਦੇ ਫੇਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੋਂ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਸਹੀ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਨਖੇੜਾ ਕਰ ਲਈਏ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਡੀ ਸਿਆਸਤ ਫੇਲ੍ਹ ਹੈ। ਰਹਿ ਗਈ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਝਾਂਗੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ, ਧੱਕੇ ਜਾਂ ਅਸਾਲਟਾਂ ਦੇ ਹਊਏ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਲੇਖਕ ਸੋਚਦੇ ਆਂ, ਜੇ ਅਸਾਲਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦਰੁਸਤ ਸੀ, ਤਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ? ਸਾਨੂੰ ਗਿਲਾ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੇ ਦੋਹਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਕੌਮ ਮਾਰੂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਆਈ ਹੋਈ ਐ। ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਸੀ- ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੌਮ ਵਿਚ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਆਵੇਗੀ। ਪੀਂਘ ਜੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਹਿੰਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵੇਗ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨਾਲੋਂ ਉਹ

ਸੋ ਦਰਜੇ ਭੈੜੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੱਚ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾਉਣਾ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਣਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸਭ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਖਲੋਤੇ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਅਸੀਂ ਆਖਾਂਗੇ-ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣਾ ਰਾਜੀਵ, ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਛਾਨਣ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਦ ਹੁਣ ਤਕ ਦਿੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਖੂਹ ਖਾਤੇ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਰਿਆ ਸੂਰਮਾ ਕਾਤਲ ਤੇ ਡਾਕੂ। ਪਰ ਜਿੱਤੀਆਂ ਕਾਤਲ-ਡਾਕੂ ਹੀਰੋ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤੱਤ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਂਝਾ ਮੁਹਾਜ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਸਾਮ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਬੰਗਾਲ ਤੇ ਝਾੜਖੰਡ ਭਾਈਆਂ ਤਕ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੜਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਲੜਾਈ ਅੱਧੇ ਅੱਧ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਰੱਖ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੇ ਰਾਜ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰੀਏ। ਇਕ ਛੋਟੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੌਰਚੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ, ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਭੱਜਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਬਚਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਸਾਂਝਿਆਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੁਹਾਜ਼ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜ਼ੁਲਮ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਜ਼ੁਲਮ ਭਾਰਤ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਸੋਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਠਾਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਕੁੰਦਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਵੱਸ਼ ਤੇ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੀ ਮਾੜਾ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ? ਸ਼ਾਇਦ ਖਾੜਕੂ ਸਮਝਦੇ ਹੋਣ । ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ । ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ । ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਂਤੜੇ ਨਾ ਲਏ ਜਾਣ, ਹਾਲਾਤ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰੜ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

1. ਫਿਰਕੂ ਹਾਲਾਤ ਸੰਤਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ । ਗੱਲ ਮਾਰ ਧਾੜ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਢਾਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ।

2. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਆਈ ਨਹੀਂ ।

3. ਆਰਥਿਕ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਖੋਹ ਖਿੱਚ, ਚੋਰੀ ਤੇ ਡਕੈਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਅਵਸਥ ਹੋਵੇਗੀ ।

4. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਤੇ ਮਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫੌਜ ਦਾ ਲਾਉਣਾ ਚੰਗੇ ਸ਼ਗਨ ਨਹੀਂ ।

ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਹੋਣੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਸਿਰ ਪੈਣੀ ਹੈ । ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਚੰਗਿਆਈ ਵਾਪਰੇ, ਅਜਿਹਾ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ । ਭੈੜੀ ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਤਾਂ ਖਾੜਕੂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ । ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਫ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ

ਜਦੋ - ਜਾਹਿਦ ਅਸਲੋਂ ਦਮ ਤੋੜ ਦੇਵੇਗੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਸਿਫਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਲੋਕ ਗੁਲਾਮੀ ਨਾਲੋਂ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੇ । ਸੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ । ਲੋਕ ਦੁਵੱਲਾ ਜੁਲਮ ਸਹਿ ਸਹਿ ਅਸਲੋਂ ਅੱਕ-ਥਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਉਹ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗਵਾਉਣਾ ਆਤਮਘਾਤ ਦੇ ਤੁਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਖਾੜਕੂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਬਹਿ ਗਏ ਹਨ । ਉਹ ਸ: ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜੇ ਖਾੜਕੂ ਹਥਿਆਰ ਸੰਭਾਲੀ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਲੀ ਵਾਰਸ ਕੌਣ ਬਣੇਗਾ ? ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ, ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ । ਜੇ ਲੋਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਿਰ ਹਨ, ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ? ਅਕਾਲੀ ਏਕਤਾ ਕਰ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਣਾ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੁਲ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੁਰਾ ਕੀ ਹੈ ? ਕੁਝ ਗਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਲੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ । ਲੋਕਰਾਜੀ ਯੁਗ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਆਪੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ । ਸੋ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਐਲਾਨੀਆਂ ਆਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ । ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਬਚਤ ਨੇ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ । ਲੋਕ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਸਤਿਕਾਰ ਹੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ।

ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਉਹ ਕੁਝ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਖਾੜਕੂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਲੀਹਾਂ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਗਲਬਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਪਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸੱਚੇ ਝੂਠੇ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅੜੀ ਫੜੀ ਰੱਖਣਾ, ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਹਥਿਆਰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵਿਖਾਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੱਲ ਕਰਿਆਂ ਹੀ ਨਿਬੜਨੀ ਹੈ। ਸੋ ਨਰਮੀ ਤੇ ਲਚਕ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾੜਕੂਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੜਾ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਵੇਗਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀਆ ਅਤੇ ਪੰਥ ਲਈ ਗੱਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਖਤਰਾ ਵੀ ਹੈ, ਉਲਝਣ ਵੀ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਸਾਰੇ ਧੜਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਗਲਬਾਤੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਸਵਾਲ ਮੁੜ ਗਿੜ ਕੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਉਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਬਿਨਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਗੱਡੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਖੁਭੀ ਖੜੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈ। ਪਰ ਆਪ੍ਰੰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ੍ਰੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਕੀਤੇਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਬੀਮਾਰੀ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਸਰਬ-ਉੱਚ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਭੀੜ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਅਸਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਤਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਸਾਰੇ ਖਾੜਕੂ ਧੜੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ।

ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚ ਤਰਤੀਬ ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਅਸਲੋਂ ਘਾਟ ਹੈ। ਹੁੰਦਮ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਉਮੈ ਨੇ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਜੰਗ ਛੇੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਰਾ-ਮਾਰੂ ਲੜਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਇਹ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਸਾਇਦ ਕਦੇ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਵਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਖਲੋਤੀਆਂ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨਿਤ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਦਾ ਗਲਬਾਤ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਨਾਂਹ ਦੀ ਬੋਲੀ ਖਾੜਕੂ ਬੋਲਣ, ਵੱਖਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੀ ਹੋਈ। ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੀਹਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਖਾੜਕੂ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ? ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੈਂਤੜਾ ਬਣਾਉਣਾ ਤੇ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਥਾਂ ਜਾਮ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਸਿਆਣੀ ਯੁਧਨੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਦਾਰ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਮਾਰੋ ਮਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਬਚਾਅ ਕੇਵਲ ਲੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਫਿਰੋਤੀਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾੜਕੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਲੁਟੇਰੇ, ਬਦਮਾਸ਼ ਤੇ ਕੁਕਰਮੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਪਾਸੋਂ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਐ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾ ਨਿਤਰਿਆ, ਦਿੱਲੀ ਦੂਰ ਅਸਤ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਆਖਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਸਾਲਟ ਜਾਂ ਡਾਂਗ ਨਾਲ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮਾਓ ਦਾ ਕਲਚਰਲ ਇਨਕਲਾਬ ਹਕੂਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਰ ਨਾਲ ਬਦਲੀ ਸੋਚ ਸਮਝੋ ਖਿੱਚ ਕੇ ਵਧਾਈ ਰਬੜ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਿੱਚ ਮੁੱਕੇਗੀ, ਰਬੜ

ਆਪਣੀ ਸੁਧਾਰਨ ਥਾਵੇਂ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਭਾਂਜ ਦਾ ਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਨਾ ਪੱਟੇ ਜਾਣ, ਜਿਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਉਲਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੀ ਠੋਸ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਨੇਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕਲਚਰਲ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਦਮ ਘੁਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ, ਗੀਤਾਂ-ਮਲਹਾਰਾਂ ਤੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਖੁਸ਼ ਜਾਣਾ ਹਸਰਤ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਐ, ਗਰੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਅਸਾਲਟਾਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਨਜ਼ਾਮੇ ਹਕੂਮਤ ਹੱਥ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਹਕੂਮਤ ਹੱਥ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸੁਧਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਕੇ ਦੇ) ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਗਲਤ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਨਾ ਹੈ। ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਵਿਚ ਅਕਲ ਤੇ ਤਾਕਤ ਜਾਇਆ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਸਮਝਣ ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਪਾਟਦੇ ਹੋ, ਲੜਦੇ ਮਰਦੇ ਹੋ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਪੁਟਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਾਗੋਂ ਬਾਗ। ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ। ਉਹਦੇ ਦੋ ਪੈਂਤੜੇ ਐ। ਪਹਿਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ, ਟਕਰਾ ਕੇ, ਦੂਜਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਗਲਤ ਕਰਕੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਟੇ ਰਹੋ, ਕੋਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ। ਉਲਟਾ ਤੁਸੀਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣੋ, ਤੱਤ ਵੱਤ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ਬਰਾਇ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਤੁਸਾਂ ਸਿਰ

ਤਲੀ ਤੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਰਖੇ ਐ । ਆਪੁੰ ਡਿਕਟੇਟਰ ਬਣਨ ਲਈ ਨਹੀਂ । ਲੋਕ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਸਲੋਂ ਨੇਸਤੋਂ ਨਾਬੂਦ ਕਰ ਦੇਵੇ । ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਉੱਤੇ ਗੱਲ ਮੁਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ, ਠੋਸ ਏਕਤਾ ਲਿਆਉ । ਗਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉ । ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ, ਪਹਿਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦਾ ਫਲ ਖਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਉਸ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾ ਸਕਾਂਗੇ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ । ਯਾਦ ਰਹੇ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਰਿਆਸਤ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕਨੇਡਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ । ਸੋਚੋ, ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਯੂਰਪ ਇਕ ਮੰਡੀ ਕਿਉਂ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਇਹ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਆਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਧੜਿਆਂ ਸਿਰ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਰਖੇ ਹਨ । ਪਰ ਸਾਰੇ ਧੜੇ ਜਾ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਰਹੇ ਐ ? ਆਪਣੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ? ਜੇ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ । ਕੇਵਲ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਤੇ ਠੋਸ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਏਕਤਾ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ । ਖਾੜਕੂ ਇਹ ਮਤ ਸਮਝਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ । ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਕੇ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ । ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਲੰਮੀ ਮਾਰ ਫਿਰ ਪੱਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਉਠਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ

ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ, ਫਿਰ ਤਾਰੀਖ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ
ਥਾਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ, ਕਾਤਲਾਂ ਅਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਰਿਆ ਜਰ-
ਨੈਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਾਤਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਤਿਆ ਲੁਟੇਰਾ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੌਮ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਦੇਸ਼
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤਿੰਨ ਥਾਂ ਵੰਡਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਥਕ
ਕਮੇਟੀਆਂ ਚਾਰ, ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤਿੰਨ, ਚਾਰ ਜਗਾ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇ-
ਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਇਹ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂ-
ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਉੱਤੇ ਫੁਲ ਚੜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਖਾੜਕੂ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਕਮਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ
ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਏ। ਖਾੜਕੂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ
ਮਿਹਣੇ ਮਾਰਦੇ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਅਗੇ
ਵਧਣ ਲਈ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਆਸ
ਕਰਨ ਕਿ ਖਾੜਕੂ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਉੱਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ?

ਖਾੜਕੂ ਲੱਖ ਸਿਆਣੇ ਬਣਨ, ਪਰ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਜਿੰਨੇ ਚਤਰ
ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨੇ ਵਸੀਲੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਿਥੇ। ਯਾਦ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜਜ਼ਬਾ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਲੜਦੀ
ਹੁੰਦੀ। ਪੀਂਘ ਦਾ ਹੁਲਾਰਾ, ਜਿਹੜਾ ਅਸਮਾਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਵੀ
ਮੁੜਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਧੜੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਹੋਣਗੇ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਮਾਰਨੇ
ਉਨੇ ਹੀ ਸੁਖਾਲੇ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ
ਸਮਰਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰਨ, ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੀ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਫਿਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੜੇ
ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ।

ਮੇਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਮਿਲਟਰੀ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ
ਆਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਕੰਜਾ ਕਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨ
ਹੈ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੁਝ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ। ਉਹ
ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ

ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ
ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਸੋ ਹੱਥ ਰੱਸਾ ਸਿਰੇ ਤੇ ਗੰਢ:
ਜੇ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਏਕਤਾ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ
ਦੀ ਜਾਮਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਆਸ ਕਰਨ ਕਿ ਖਾੜਕੂ ਏਕਤਾ ਵੱਲ ਮੋੜੇ ਪਾ
ਰਹੇ ਹਨ? ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਇੰਤਜ਼ਾਰ
ਕਰਨਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਿਉਂ ?

ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜਨੀ। ਫਿਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ, ਬੇਗੁਨਾਹ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਠੰਢ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ, ਪੁਲਿਸ ਜਬਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀ ਲਗਦੇ ਹੋ ? ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਵਰਤਣ ਕਿਉਂ ਦੇਣ ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਲੜਨਾ, ਅਥਵਾ ਭੱਜਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਦਾਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗੱਦੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। 'ਆਓ ਸਾਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਲਕੋ ! ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਦੀ ਵਿਹਲੀ ਹੈ, ਆਓ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੋ।' ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਬਾਨੀ-ਕਲਾਮੀ ਹਮਦਰਦ ਹੋ, ਸੱਕੇ ਸੌਦਰੇ ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ।

ਬੁਲਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਲੋਕ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ; ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਖੜ ਬਹਾਦਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹ ਦੂਰਾਨੀ ਸਮੇਂ ਛਾਪਾਮਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜਦੇ, ਰਸਦ ਲੁਟਦੇ ਅਤੇ ਹਰਨ ਸਿਹੁੰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਚਕ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਤੱਤ-ਵੱਤ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਗ਼ਲਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਚੋਣ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ; ਤਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਖੋਂ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਨੂੰ, ਜਮਹੂਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ,

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ : ਨਾਅਰਾ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਗਵਾਈ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਡਾਵਾਂ-ਡੋਲ ਬਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਭੇਗਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤ ਮਰਵਾ ਕੇ, ਘਰ ਘਾਟ ਲੁਟਾ ਕੇ ਸਾਹ ਸੁਖਾਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਟੇਕ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਆਪ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਨੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਾਲਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਵਿਧਾਨ ਉਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ, ਮੰਨਿਆ; ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਨਿਸਚੇ ਉਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ। ਇਹ ਅੱਜ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ।

ਵੀ. ਆਈ. ਲੈਨਿਨ ਹਥਿਆਰਬੰਦ, ਇਨਕਲਾਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਰ ਨੇ ਡੂਮਾਂ (ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ) ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਝਟ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲਿਆ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਿਆਂ ਵੀ ਡੂਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭੇਜੇ। ਲੈਨਿਨ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਦਰੁਸਤ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਅਥਵਾ ਜਿੱਤਣਾ,

ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖੋਰਨਾ, ਤੋੜਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅਜ਼ੀਮ ਗੁਨਾਹ ਹੈ।

ਸ਼ੰਕਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੰਜ਼ਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵੋਟ ਦਾ ਰਾਹ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਫਰਾਂਸ, ਰੂਸ, ਚੀਨ ਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਆਦਿ ਇਨਕਲਾਬ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਕਈ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਸਾਲ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਕੋਲ ਅਸਾਲਟਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਰੂ ਉੱਤੇ ਅਟੱਲ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੀ ਅਮੁਕ ਸ਼ਰਧਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸੀ ਮੋੜ ਉਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ। ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸ਼ਰਧਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਾਲਟਾਂ ਸਾਇੰਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਜਾਹਰ ਹੈ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਸਾਲਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਾਅਪੇਚ ਵਰਤਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਉਹ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਲੜਨਾ ਵੱਡੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਲੈਨਿਨ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਰੁਪਈਏ ਵਿਚੋਂ ਜਿੰਨੇ ਆਨੇ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਖੋਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਹ ਨਿੱਘਰ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਚੀਏ, ਅਧਿਕਾਰ (ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋਲੋਂ ਖੁਸ਼ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਕੌਣ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਕੌਣ ਤਾਕਤਵਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਉਸ ਚਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹੋ, ਜਿਹੜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਾਰਟੀ ਹਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲੇਗੀ।

ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ, ਚੋਣਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਹੀ ਲੜਨੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਲੈਣਾ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਮਹਾਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਅਜਿਹੀ ਸੂਬੀ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਲੈਣੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਸੂਬੀ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਮਹਾਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਮੱਖੀ ਨਹੀਂ ਉਡਦੀ ਸੀ। ਸੋ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਗੋਦ ਨੂੰ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਮਾਰੋਗੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਣੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵਲ ਆਵੇਗੀ।

ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ੱਕ ਕਿ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਖੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ? ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹਨ, ਤਦ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕਿਵੇਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਉਹ ਆਪ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਟੇਜਾਂ ਉੱਤੇ ਆਖਦੇ ਹਨ : 'ਮੇਰਾ ਜੀਣਾ, ਮਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ।' ਫਿਰ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੰਗਾਰ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਦੂਜੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਏ ਦਿਨ ਪਾਲਿਸੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇ। ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਇਉਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹਾਸਲ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸਾਲਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਜਮਹੂਰੀ

ਲਾਈਨ ਅਪਣਾਉਂਦੇ, ਬਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਜਾਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋ। ਕਿਸਾਨ ਜਿੰਨਾ ਬੀਜ ਖੇਤ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਉਸਦਾ ਤੀਹ ਚਾਲੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਲਾਲਚੀ, ਖੁਦਗਰਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਭੁੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਖਤ ਜਾਨ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਕੁੰਦਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਨਿਰੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਬਣਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ। ਅਨਾਜ ਵਿਚੋਂ ਰਾੜੀ ਝਾੜਨ ਲਈ ਕੰਮ ਦਾ ਛਾਨਣਾ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸੋਝੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਲੋਂ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੁਰਬਾਨੀ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬਾਂ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਯੋਗਤਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਢੰਗ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਭੇਜਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਟੀ. ਏ; ਡੀ. ਏ. ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸ. ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਵਾਰ ਸਕੇ। ਬਾਕੀ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਬਹੁਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਗੂੰਗੇ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਤੁਹਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਚਿਆਰਕ ਪੱਖੋਂ ਅਸਲੋਂ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਤੁਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਬਹੁਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਛੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰੇ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਵੋ।

ਅਕਾਲੀਆਂ, ਖਾੜਕੂਆ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜੇ-ਜੱਕੇ ਛੱਡ, ਡਟ ਕੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਦ ਨਾ ਲੜਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਡਰ ਹੈ, ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਨਬੇੜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਏਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ, ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਬਰਾਬਰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਪਤੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੀ, ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਬਹਿ ਜਾਵੇ—ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰੋ; ਨਹੀਂ ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਦੋ। ਪੰਜਾਬ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਘੰਟੀ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ, ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਬਨਾਉਣ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ। ਲੋਕਾਂ ਉਧਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੜਨਗੇ। ਲੋਕ ਮਰੀ ਜਾਣ, ਲੁਟੀਂਦੇ ਤੇ ਬੇਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣ, ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮਲੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਾ ਬੋਹੜੇ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਦੇਖਣਗੇ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਜਾਣਗੇ। ਉਬਲਦੇ ਵੱਤ ਤੇ ਆਏ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਲਾਹੇ; ਉਹ ਚੁਲ੍ਹੇ ਹੀ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ

ਨਾ ਲਵੋ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸਿਦਕ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਓ। ਲੋਕ ਨਿਪੁੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਗਹਿਣੇ ਧਰ-ਧਰ ਬੇਕਸੂਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਕੰਜੇ ਵਿਚੋਂ ਛੁਡਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਹੜੀਆਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਖੁਆਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਤੋਂ ਮਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਪੁੱਛਣ ਤੁਰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਚੁਲ੍ਹੇ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਕਮਰਕੱਸੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਾਧਾ ਹਲਾਲ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੰਭ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਘੁੱਗੂਨਾਥ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ? ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕੇ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਟਿਕਟ ਵਾਸਤੇ ਅੜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ, ਸਖਤੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਵਕਾਰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰਨ, ਤਦ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਤਜਾਰਤ ਬਹੁਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦ-ਗਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ, ਭਾਵ ਕੌਮ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸੁਆਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਅਗਾਂਹ ਜਾ ਕੇ ਨਿੱਜ ਹੀ ਪਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲਹੂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ। ਸੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸਾਇੰਟਿਸਟ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਾਕਫੀ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਸਮੇਂ ਹਟਾਏ

ਜਾਂ ਜ਼ਬਰੀ ਛੁੱਟੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਕੁਝ ਰੀਟਾਇਰਡ ਅਫਸਰ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਤਦ ਹੀ ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਢਿੱਡੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣ ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਤਜਰਬਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ । ਜੇ ਮੁੜ ਇਹ ਚੋਣ ਦੁਹਰਾਈ, ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ, ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਨਹੀਂ । ਉਹ ਹੋਰ ਖਸਮ ਵੀ ਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਵਾਰ ਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵਾਰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵੋ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੋ, ਜਿਹੜੇ ਧੜਲੇਦਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਿਲਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲੋਕ ਰਾਇ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਸਕਣ ।

ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਲਏ ਜਾਣ ? ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ : ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਜਿੱਤੇਗੀ ਤਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਧਨਾ, ਭਾਵ ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਮਨਸੂਖ ਕਰੇਗੀ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਮੁਫਤ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਨਵੀਂ ਗੱਲ, 1947 ਤੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਆਦੇ ਚੁਲ੍ਹੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਂਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਓ ! ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਕੇ ਦੋਖੋ, ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਾਂ ਉਤੇ ਚੁੱਕ ਲੈਣਗੇ । ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਨੱਠਣਗੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖਤਮ ਹੋਣਗੇ । ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਸੂਝਵਾਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਜਣਗੇ, ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ । ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋੜਨਗੇ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹੀਰੋ,

ਅਥਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣਨਗੇ ।
ਇਹ ਇਕੋ ਨਾਅਰਾ ਕਾਫੀ ਹੈ । ਹਾਥੀ ਦੀ ਪੈੜ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ
ਪੈੜਾਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਅਸਾਲਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਬੜਨੀ
ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਚੋਣਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਸਾਧਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ
ਹਨ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ।
ਮੇਰਾ ਮਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ । ਤੁਸੀਂ
ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਲਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਝਾ
ਸਕਦੇ ਹੋ, ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।
ਇਸ ਸੱਚ ਤੋਂ ਅਨਾੜੀ ਤੇ ਸਿਆਣਾ ਖਾੜਕੂ ਨਹੀਂ ਭੱਜ ਸਕਦਾ ਕਿ
ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ—ਰਾਸ਼ਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ
ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਸੱਚ ਤੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਨਾਹ
ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਅਤੇ ਵੇਲਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ
ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ ? ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਿਆਈ
ਜਾਣਾ ਅੰਨ੍ਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ । ਇਉਂ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁਟੋਗੇ ।
ਟੁਟੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਸ਼ਕਤੀ
ਘਟੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੀਤੀ ਚੱਲੇਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਚੋਗੇ ਨਹੀਂ । ਤੁਸੀਂ
ਬਚੋਗੇ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਵੱਸ਼ ਗੁਲਾਮ ਹੋਵੇਗੀ । ਜੇ ਕੁਝ ਅੱਜ ਸਿੱਖ
ਕੌਮ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ
ਹਥਿਆਰ ਰਖੋਗੇ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਤ ਮਰੋਗੇ । ਸੋ ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ
ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤੁਸਾਂ ਜੀਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਰਨਾ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਣ ਮਰਨ ਨਾਲ
ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ, ਤੁਸਾਂ ਕਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ । ਪਰ ਦੁਬਿਧਾ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਘੀ ਘੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਹ ਜਮਾਨਾ
ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ । ਮੇਰੀ ਦੁਹਾਈ ਇਹ ਹੈ,
ਤੁਹਾਡਾ ਮਰਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਰਨਾ ਹੈ । ਹਾਂ, ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਗ਼ੈਰਤ ਦੀ

ਜਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਲਈ, ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ ਯਥਾਰਥੀ ਧਾਰਨਾ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਖੋਂ ਦਰੁਸਤ ਲਾਈਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਰ ਵੀ ਗਏ, ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ, ਫਿਰ ? ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੁਧ ਚਾਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਹਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਿੱਤਣ ਤੇ ਆਣ ਅਣਖ ਨਾਲ ਜੀਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਐ, ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਖੇੜਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੋਂ ਆਮ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਲਵੋ। ਪੈਂਤੜੇ ਦੀ ਬਦਲੀ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦਾ ਚੱਜ ਨਾਲ ਗਲ ਘੁਟ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਐਨੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੋ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਤਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਲੋਕ ਕੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ? ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਧਾਰਾ ਖੰਡਾ (ਦੋਹਰੀ ਨੀਤੀ) ਵਰਤੋ। ਜਮਹੂਰੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੋ। ਗੋਵਲਕਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤ ਖੜੀ ਕਰ ਲਈ, ਅੱਜ ਕੋਈ ਅਕਾਲੀ ਤੁਹਾਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਦੇ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋਗੇ, ਬਚੋਗੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਸੂਰਮਾ ਆਪਣੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਤੁੜਾ ਕੇ ਖੱਬੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਤਲਵਾਰ ਵਾਹੇਗਾ ? ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਸਰ-

ਰਸੂਖ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੌਮੀ ਹਾਨੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਲਤੀਆਂ ਤੇ ਉਕਾਈਆਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਨਾ ਲਿਆ, ਤੱਤੇ ਲੋਹੇ ਉਤੇ ਸੱਟ ਨਾ ਲਾਈ, ਇਹ ਇਤਹਾਸਕ ਗਲਤੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਸਿਰ ਪਏਗੀ। ਗਲਤੀ ਲੀਡਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਸ਼ਰ ਤੱਕ ਕੌਮ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਜਾਂ ਸਖਤਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿੱਤਣ। ਹਉਮੈ ਦਾ ਤਿਆਗ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਤ ਕੁਝ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਵਕਾਰ ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਾੜਕੂ ਜੋਧਿਓ! ਸੌ ਦੀ ਇਕੋ ਹੀ ਸੁਣ ਲਓ:, ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਚੱਲੋਗੇ, ਜੀਵੋਗੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰਖਰੂ ਕਰੋਗੇ।

ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਭਰਾਵੋ, ਤੁਸਾਂ ਬੜੇ ਜੁਲਮ ਸਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ। ਸਰਕਾਰ ਪੁਲਿਸ, ਖਾੜਕੂਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਚੁੱਕਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪੋਣ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਲੱਕ ਤੱਕ ਤੋੜ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਪੁੱਤਰ ਅਭੁੱਲ ਹੀ ਚੁੱਕ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਤੇ ਖੁਆਰੀ ਇਤਹਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉੱਨ ਲੁਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨਾ ਬਣੋ। ਚੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤੁਸਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਪਾਣੀ ਕੀ ਭਾਅ ਵੇਚਿਆ ਹੈ? ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ: ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਸੀ? ਹੁਣ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਲੱਕ

ਤੋੜਨ ਲਈ ਓ. ਪੀ, ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ? ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਓ । ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੋ । ਜੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੀ ਘੇਰਾ ਪਾਉਂਦੇ ਲੱਗਣ, ਤਦ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਵੋ, ਵੱਡੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਾਂਗਰਸ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਰ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ । ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗੀਨਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠਾਂ ਇਹ ਚੂਹੇ ਖੁੱਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਭੁੜਕਣ ਲੱਗੇ ਐ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਗੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਮੁੜ ਖੁੱਡਾਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਵੜ ਨਾ ਜਾਣ । ਜੇ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਛੱਡਣੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸਭਿਆਰ ਤਿਆਗਣਾ ਹੈ, ਨਸ਼ੰਗ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾ ਦਿਓ । ਤਪਦਿਕ ਤੇ ਹੈਜਾ ਦੋਵੇਂ ਲਾਹਨਤਾਂ ਹਨ । ਕਾਮਰੇਡ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਸੂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਜਿਹੜਾ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਦਿੜ੍ਹ ਹੈ । ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਮਿਊ-ਨਿਸਟ ਦੋਵੇਂ ਖਾਸਕਰ ਡਾਂਗ ਤੇ ਆਨੰਦ ਨਿਰਾ ਕੈਂਸਰ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ । ਆਨੰਦ ਤੇ ਯਸ਼ ਨੇ ਐਲਾਨੀਆਂ ਟੀ. ਵੀ. ਤੇ ਆਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਲੋਂ ਉਖੜੇ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਹੂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਬਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕਿਸਾਨੋਂ ! ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਵੋ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾ ਸੁੱਕੇ ਜਾਣ ।

ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਸੱਚ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ । ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਘਰਾਂ ਦੇ ਅਥਾਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਵਾਏ । ਵੋਟਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਉਣੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ, ਅੰਕੁਸ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ।

ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਉਤੇ ਦਲਿਤ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕ ਦੇ ਵਾਲ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ, ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਦ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹਿੱਕ ਡਾਹ ਕੇ ਮੌਰਚਾ ਗੱਡਣਾ ਹੈ । ਵੀ. ਪੀ.

ਸਿੰਘ ਅਸੂਲ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਖਲੋਣਾ ਹੈ।
ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੇ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਹਾਰ ਨਾ ਆਵੇ।
ਸਿਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਾਵੇ, ਮੇਰਾ ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਦਕ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਗਰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਣਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ
ਆਪ ਵੀ ਥੋੜਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ। ਝੱਲੀ ਰੌਅ ਵਿਚ ਨਾ ਬਹਿ ਜਾਣ।
ਆਪਣੇ ਨਫੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੀਹੜੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਫੇਰਨ। ਮੌਕਾ ਲੰਘ
ਗਿਆ, ਖੇਤ ਚਿੜੀਆਂ ਚੁਗ ਲਿਆ, ਫਿਰ ਪਛਤਾਵੇ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ।
ਹੁਣ ਮੌਕਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਦਾਰਾਂ, ਖੁਦਗਰਜ਼ਾਂ, ਕਾਤਲਾਂ
ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਪਟਾਕ-ਪਟਾਕ ਮਾਰਨ ਦਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ
ਖਾ ਕੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਇਆਂ ਨਹਿਰਾਂ
ਦੇ ਪੁਲਾਂ ਉਤੇ ਮਰਵਾ ਕੇ, ਉਹ ਮੁੜ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਲੇਲੂੜੀਆਂ
ਕੱਢਣ ਆਉਣਗੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇਮਾਣਸਾਂ
ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲਾਲਚ ਕੌਮ ਤਬਾਹ ਕਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ।
ਲਿਹਾਜ਼ਦਾਰੀ ਮਾਰੂ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਬ ਦੇ ਭਲੇ ਅਤੇ ਕੌਮੀ
ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ, ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਤਰਾਂ ਸਾਡੁਸਤੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਕੂਮਤੀ ਪੱਖੋਂ ਸਿਖਾਂ ਉਤੇ ਘੋਰ ਜੁਲਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਏ ਹੋਏ ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਹੇ ਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੁਲ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਭੁਲੇਖੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ ਆਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿਤਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਛਾਣ ਕੀ ਨੀਤੀ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਇਤਿਹਾਸ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਘੱਤਦਾ ਏ। ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਕੌਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ, ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਣ।

ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ :-

ਦੋਸਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਪੁਣ ਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪੇਟ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਰਾਕ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਘਰ ਦੇ ਭਵੀਖਣਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਖਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਿਖ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਡੋਗਰਿਆਂ ਨੇ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਬਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਾਂਸੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਹੀ ਨੂੰ ਭਜਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਭੋਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੁਟਲਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਰੇ-ਲੱਪਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਅਜ ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦਾ ਜੱਫਾ ਅਜਿਹਾ ਕਸਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਬੁਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਾਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿਤਾ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਭਾਵੀ ਅਜ ਸਿਖ ਕੌਮ ਉਤੇ ਵੀ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਤੋਂ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਘਲੂਘਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇ, ਸਗੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕੌਮੀ ਸੱਤੇ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪੁੱਠ ਚਾੜ ਕੇ ਬਦਰੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿੱਪੀ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੀਲੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਕਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣੇ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਲ ਮੋੜ ਦਿਤਾ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਪਾਂ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਢਾਹਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਕਤਲਾਮ ਕੀਤੀ। ਜਬੀ ਬਾਣ ਲਾਗੇ, ਤਬੀ ਰੋਸ ਜਾਗੇ ਦੇ ਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਮੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਅਸਾਲਟਾਂ ਚੁੱਕ ਲਈਆਂ। ਹਰ ਜੁਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਕਰਮ ਦਲੇਰੀ ਤੇ ਸੂਰਮਤਾਈ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਲੜਾਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੜ ਖਲੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚੋਂ ਅਸਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖ ਤਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੌਕਸੀ ਬਿਨਾਂ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਸ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ! ਗੁਜਰ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਚਰਵਾਹੇ ਬਣ ਗਏ।

ਸਿਖ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਠੇਢੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ ਐ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੁਧ ਸਾਂਝੀ ਜਮਾਤ ਸਮਝਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ

ਪਿਛੇ ਕੱਟੜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੈਠਾ ਸੀ। 1914-15 ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਅਤੇ ਆਈ. ਐਨ. ਏ. ਵਿਚ ਸਿਖ ਮੋਹਰੀ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪਟਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਫਲੀ ਭੰਨੇ ਬਿਨਾ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾ ਲਿਆ। ਅਖੇ, ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਟੋਪੀ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਟੈਂਕ ਤੋਪ ਭਜਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਟਲ ਚਾਲ ਸਮਝ, ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ ਸਿਖ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਜਮਾਤ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ। ਇੰਦਰਾ ਤੇ ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਕੌਮੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਰਖ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਿਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਐ; ਉਹ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ਼ਦਾਰ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿੱਠ ਮੁੜ ਮੁੜ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਰਾਵਣ ਦੇ ਗ਼ਦਾਰ ਭਵੀਖਣ। ਰਾਵਣ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੜਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੈ। ਭਵੀਖਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਐਨ ਚਲਦੀ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ; ਇਸ ਲਈ ਗ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਕੁਟਲਨੀਤੀ ਪਛਾਣੋ, ਭਵੀਖਣ ਨੂੰ ਰਾਮ ਭਗਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ। ਅਸਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਏਥੋਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਵਪਾਰੀ, ਜਿਹੜਾ ਆਪੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਖਾਂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਤ ਪਾਲਦਾ ਏ ਹਰਿਆਣਾ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਰਾਜ-ਸਥਾਨ ਦੇ। ਹਰ ਔਖ ਸੌਖ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਗੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਮਹਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੈਸ। ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਮਹਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੈਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤਾਰੀਖੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕੁਟ ਕੇ ਕੱਢ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਜਲੰਧਰ ਡੇਰੇ ਆ ਲਾਏ। ਲਾਹੌਰ ਵਾਲੀ ਫਿਰਕੂ ਲੀਹ

ਇਹਨਾਂ ਦੇਬੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਖੀ। ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਗਦਾਰ ਆਖਦੇ ਰਹੇ। ਸ੍ਰ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ. ਦੇ ਮਗਰ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਪਏ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਖ ਵਜ਼ਾਰਤ ਬਣੀ; ਉਹਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਹਾਦ ਖੜਾ ਰਖਿਆ; ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤੁੜਵਾ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਬੀ ਬਣਾ ਧਰਿਆ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਸ ਚਲਿਆ, ਖੈਰ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਰੁਧ ਮੌਰਚਾ ਲਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਭੋਲੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰੂ ਸੁਭਾ ਨਾਲ ਜਗਤ ਨਰੈਣ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਜੜੀ ਬੈਠਾ। ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਪੜਾਇਆ, ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਖਾਣ ਆਇਆ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰੈਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੇਹ ਦਾ ਤਕਲਾ ਗੱਡੀ ਬੈਠਾ ਹੈ; ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇਗੀ। ਸੋ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਛੱਡੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਾਹਰਾ ਰੋਲ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟਾ ਖੱਦਰ, ਸਾਊ, ਅਹਿੰਸਾ-ਵਾਦੀ; ਪਰ ਅੰਦਰ ਕਪਿਟ ਵਕਾਰ; ਦੋਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ, ਇਹ ਮੀਸਣੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਾਰ ਮਾਰੀ ਸਿਖਾਂ, ਖਾ ਕੇ ਡਕਾਰ ਲਿਆ ਨਹਿਰੂ ਪਟੇਲਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਵੈਰੀ ਹਨ। ਲੱਲੀ ਸੱਲੀ ਲਾਲੇ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਬੁੱਤ, ਸੜਕ ਜਾਂ ਪਾਰਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਰ ਮੌੜ ਤੇ ਆਮ ਮਿਲ ਪਏਗਾ। ਪਰ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭੇਗਾ। ਨਹਿਰੂ, ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਿਖਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜ ਭਾਗ ਮਾਨਣ, ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ; ਪਰ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਨੇ ਲੰਘੀ ਖੁਆਜਾ ਵਿਸਰਿਆ। ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੱਥ ਆ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਨਿਹਾਲਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਫੁਫੜ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ਾਰਤਾਂ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਥਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਉਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਲਵਾ ਲਏ। ਸੱਸ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਆਈ, ਜਵਾਂ

ਵੱਟੇ ਕਣਕ ਵਟਾ ਦੇਉਂਗੀ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਫਿਰਕੂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੰਭੀ ਵੀ ਹਨ। ਇਤਬਾਰ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਏਥੋਂ ਹੀ ਪਰਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ; ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ, ਸਾਰੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਈਏ, ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ, ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂਆਂ ਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜਿਆ, ਛੱਡਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸ੍ਰ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਚੜਾ ਕੇ ਅਹੁ ਮਾਰਿਆ। ਵਿਚਾਰਾ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਪਾਈ, ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਪਿੱਛਾ ਤਕਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਿਣਸ ਪੰਜਾਬੋਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਡੂਢੇ ਦੂਣੇ ਭਾਅ ਵੇਚੀ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕਮਰ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਗਲ ਗਲ ਖੋਭਾ ਦੇ ਛੱਡਿਆ। ਮਹਿੰਗਾਈ, ਪੈਸਾ ਰੁਪਈਏ ਵਿਚ ਚਲਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੁਟ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਅਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਸੰਦ ਸਭ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲ ਗਹਿਣੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਅਸੂਲ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਆਜੀ ਕਰੀ ਰੱਖੋਂ, ਮਜਬੂਰੀ ਮੂੰਹ ਗੁਲਾਮੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਏਗਾ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਰੱਸੇ ਪੇੜੇ ਵੱਟਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ, ਅਸੂਲ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਗੈਰਤਮੰਦ ਕੌਮਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਮਾਰੂ ਹਥੜੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਖੰਡੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ। ਜਿਹੜੀ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਖ ਖਾ ਜਾਵੇ, ਰੂਹ ਤੱਕ ਮਾਰ ਦੇਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਵਿਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਧਰਮ ਹੈ। ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜੁਲਮ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੰਘ ਜਾਵੇ, ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ (ਵੱਡੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ) ਨੇ ਆ ਬੈਲ ਮੁਝੇ ਮਾਰ ਵਾਲੀ ਕਹੌਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਦਰਾ ਦੀ ਝੌਲੀ ਚੁਕ ਕੇ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ

ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਐਵੇਂ
 ਈ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲਈ। ਜਾਂਦੀਏ ਬਲਾਏ ਦੁਪਹਿਰਾ ਕਟ ਜਾਂ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ
 ਦੀ ਬੰਨ੍ਹ, ਇੰਦਰਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ
 ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੰਥ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
 ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਗਲਸ਼ਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਂਦੇ
 ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਕਦੇ ਟੁਟੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ
 ਕੀਤਾ। ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਮਾਰਓ ਦੇ ਗੁਨ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ
 ਨਾਅਰੇ ਦਾ ਗੁਬਾਰਾ ਹੀ ਪਾਟ ਗਿਆ। ਨਾ ਘਰਦੇ ਰਹੇ ਨਾ ਘਾਟ ਦੇ।
 ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੱਕਾ ਮਦੀਨਾ ਰੂਸ ਖਪੜੀਆਂ ਕਰੇਲੇ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
 ਕਰਜੇ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਧੌਖਾ ਦੇਉ ਨਾਅਰੇ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ, ਪਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਜੱਫੀਆਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ।
 ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਰਨ, ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬੋਝਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਨ
 ਲਈ ਲੰਡੀ ਕੁੱਤੀ ਚੋਰਾਂ ਨਾਲ ਝੱਟ ਜਾ ਰਲੀ। ਇਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ
 ਕਿਉਂ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਠੁੱਡ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ
 ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹੈ। ਉਸ
 ਇਸ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਹਰਿਮੰਦਰ
 ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਤਲਾਮ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ
 ਆਪ ਮਰ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਵੋਟ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ।
 ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕਾਮਰੇਡ ਚਿੜ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਨ
 ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਮਰੇਡ ਆਖਰ ਨੂੰ
 ਹਿੰਦੂ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸ ਸਿੱਖ ਕਾਮਰੇਡ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਲਈ ਵਰਤਿਆ
 ਅਤੇ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਨ ਸੰਘ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਭਾਜਪਾ, ਸਵੈਮ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ,
 ਹਨੂਮਾਨ ਦਲ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਆਦਿ
 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਲਈ ਐਲਾਨੀਆਂ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।
 ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਗੁਲਾਮੀ। ਉਹ ਸੁੱਧੀ

ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵੀ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਐ। ਇਹਨਾਂ ਭਲੇ ਮਾਣਸਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ, ਕਾਂਗਰਸ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਸੇ ਪੇੜੇ ਵੱਟੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ; ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਉਤੋਂ ਦੀ ਹੋ ਹੋ ਡਿਗਦੇ ਹੋ। ਵੀਹ ਲੱਖ ਫੌਜ ਪੋਲੀਸ ਦੇਹੁੰਦਿਆ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਖਤਰਾ ਹੈ? ਪਰ ਇਹ ਬਾਰਾਂ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਲਾਹਨਤ ਨੂੰ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਧਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਕੇ ਲਾਹੁਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹਨ। ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮੱਲਾਂ ਆਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ। ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਰੋਲ, ਡੋਗਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਿਦਕ ਸਿਰੜ ਵਾਲਾ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਨੀਤਵਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਦੁਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਅਣਪੜ੍ਹ, ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਜਦੋ-ਜਿਹਦ ਵਿਚ ਨਿਰਬਲ ਕਰੀ ਰਖਿਆ।

ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਸਿਦਕਵਾਨ ਸਨ; ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅਨਾੜੀ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਿਖ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਅਜ ਸਿਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿਖ ਪੰਥ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਉਸਾਰ ਕੇ ਵੀ ਹਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਅਣਗਿਣਤ ਲੜਾਕੂ ਜਥੇ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਵੰਨ ਵੰਨ ਦੀਆਂ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਕੌਮ ਦੇ ਉਸਾਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ; ਨਿਘਾਰ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਮਤ ਬਖਸ਼ੇ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ

ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦਬਾਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ; ਸਿਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਸਾਡੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ । ਉਹ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਬਰ ਅਜ਼ਾਰੇਦਾਰ । ਸਿਖ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ । ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕੌਮੀ ਸਥਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਸੂਲ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਲੀਕ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ।

ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ :-

ਦੋਸਤੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਾਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਦੋਸਤੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਲਾਭਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਐ । ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ । ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਮਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਅਮਰ ਪਦਵੀਂ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ । ਮਨੁੱਖੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲੰਘਕੇ, ਅਜ ਦੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਉਤੇ ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਆਂ । ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਮੁਕ ਧਨ ਹੈ । ਜਿਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮਿਲੇ; ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸਿਖ ਕੌਮ ਦਾ ਸਿਦਕ ਕਮਾਲ ਦਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰੀਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਧਰਮ ਗੱਤਾ, ਬੇਮਿਸਾਲ । ਪਰ ਦੋਸਤੀ ਪਖੋਂ ਕੌਮ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਰਹੀ ਹੈ । ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਆਪ੍ਰੰ ਮਰਦੇ ਰਹੇ; ਉਹਨਾਂ ਦਗਾ ਦਿੱਤਾ । ਜਿਹਨਾਂ ਵਲ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਧਾਏ; ਉਹਨਾਂ ਹੱਥ ਹੀ ਕੱਟ ਲਏ । ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੋਣੀਆਂ ਭਾਵੀਆਂ ਨਾਲ ਆਹਡੇ ਲਾ ਲਾ ਉਸਰਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਡਾਢੀ ਦੁੱਖ ਦੇਉ ਹੈ । ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸਿਖ, ਸਿਦਕ ਦੇ ਸੱਚ ਪੁੱਤਰ । ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਦਾ, ਸੱਚ ਦਾ ਅਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਕੌਣ ਸਾਥ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ? ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਕਦਮ ਮੇਲ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਦੋ ਕਦਮ ਤੁਰਨ ਵਿਚ ਮਾਣ

ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਓ ਅਜਿਹੇ ਮਿੱਤਰ ਸਾਥੀ ਭਾਲੀਏ।

ਬਿੱਲੀ ਗੁਟਾਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਖਾਣ ਲਈ ਝਪਟੀ। ਅਗੋਂ ਗੁਟਾਰ ਮਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਬਲਕਾਰ ਪਿਆ। ਉਸ ਬਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਿਆਂ ਦੀ ਝਾੜ ਮਾਰੀ। ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਸਿਰ ਝੰਜਕ ਕੇ ਦੂਜਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਗੁਟਾਰ ਝਾੜ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਨੱਕ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਤਿੱਖੀ ਚੁੰਜ ਖੋਭੂ ਗਈ। ਬਲਵਾਨ ਬਿੱਲੀ ਟਾਲਾ ਕਰ ਗਈ। ਘਟ ਗਿਣਤੀ ਜੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਗੇ ਲੰਮੀ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਸਿਦਕਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਹੁਣ ਕਤਲਾਮ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਏਕਤਾ ਬਿਨਾ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਯਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਨਾਲ ਨਿਬਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਣ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੋ ਝਟਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮਿੱਤਰ ਘਟ ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਇਸਾਈ, ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਬੀਲੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਆਏ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਕੌਮ ਅਥਵਾ ਘਟ ਗਿਣਤੀ ਰਾਜਸੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੂਲਾ ਭੁਆ ਮਰਨ ਲਈ ਇਕ ਜੁਟ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਸਤੀ ਵਿਚ ਤਾਮਲ ਦੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ, ਉੜੀਆ ਦੇ ਬੀਜੂਪਟਨਾਇਕ, ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੇਰਲਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਟੋਰ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ; ਬਾਰੀ ਬਾਰੀ ਦਿੱਲੀ, ਗੋਹਾਟੀ, ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ, ਮਦਰਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਜਿਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ

ਆਂ; ਏਹੋ ਹੱਕ ਇਹ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਸਾਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਲੜਾਂਗੇ, ਮੁੜ ਮੁੜ ਮਾਰ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿਖੀਏ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਪੀੜਾ ਕਰੀਏ। ਏਹੋ ਨਿਜਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ।

ਜੇ ਹੱਕ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆਂ, ਉਹ ਹੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਘਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਪਹਿਲੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰੀਏ। ਸ਼ੰਕੇ ਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਈਏ। ਪੰਦਰਾਂ ਪਰਸੈਂਟ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਰੇਹਟ ਪਰਸੈਂਟ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੱਬੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਸਤਵੰਜਾ ਪਰਸੈਂਟ ਸਿਖ ਅਤੇ ਸਤਾਈ ਪਰਸੈਂਟ ਦਲਿਤ ਨੂੰ ਘਟ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ, ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਹੱਕ ਵਾਲੇ ਜੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਤਦ ਪੰਦਰਾਂ ਪਰਸੈਂਟ ਹਿੰਦੂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਵਖਵਾਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੇਖੋ ਯਾਰੋ, ਜੰਝ ਕੁਪੱਤੀ, ਸੁਥਰਾ ਭਲਾਮਾਣਸ।

ਉਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸਤ ਹੀ ਨਾ ਹਿੱਕ ਦੇ ਵਾਲ ਸਮਝੋ; ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹਿੱਕ ਥਾਪੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਨੂੰ ਹੱਕੀ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ; ਸਾਡੀਆਂ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਣੀ ਹਾਂ; ਜਿਹੜੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਖੋਂ ਸਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜ਼ਾਬਰਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਂ। ਸਿਖ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਾਂ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੌਮੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਅਵਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੋਸਤੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਦੋਸਤੀਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰੇ ਬਿਨਾ
ਹੁਣ ਤਕ ਦਿਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਜਾਈਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੇ
ਲੜ ਕੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਵਿਚਾਰ
ਸਾਂਝ ਵਾਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ, ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨੂੰ
ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਬਣਾਈਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੌਮੀ
ਪੁੱਠ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਕਿਲ ਵਰਗੇ ਬਣਾਈਏ। ਯਾਦ ਰਖੋ, ਜੇ ਅਜ
ਜਦੋਜਿਹਦ ਛੱਡ ਦਿਤੀ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦਾ ਗੁਲਾਮ
ਬਣਾ ਦਿਓਗੇ। ਤੇ ਤੁਮਹਾਰੀ ਦਾਸਤਾ ਤੱਕ ਨਾ ਹੋ ਗੀ ਦਾਸਤਾਨੋ ਮੈਂ।

ਨਾਮ ਸਾਹਿਬ ਤੇ

ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਚਾਲ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਨੌਜਵਾਨੋ ! ਤੁਹਾਡੀ ਦਲੇਰੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ !
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ! ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਕੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ
ਗੁਰੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਤਹਿ ਬਖਸ਼ੇ । ਤੁਸੀਂ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਿਰ ਵਾਰੇ;
ਕੌਮ ਤੁਹਾਡਾ ਦੇਣ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹੀਰੋ
ਬਣਨੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ । ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਲਖ
ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਵੇ । ਸੱਚ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਰਾ ਕੁੰਦਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।
ਸਿਖ ਆਗੂਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੇ ਗਦਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਦੁਖਦਾਈ
ਸਿੱਟੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਨੇ ਭੁਗਤੇ । ਸਿਆਸੀ ਸਮਾਜੀ ਜਦੋਂਜਿਹਦ ਵਿਚ
ਉਕਾਈਆਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਪਰ ਕੌਮੀ
ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਪਰਖ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ
ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਧਰਮ ਦੀ ਹਾਨੀ, ਐਨੀਆਂ ਘਨਾਉਣੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਅਤੇ ਕਤਲਾਮਾਂ
ਜੇ ਸਿਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ
ਕੌਮ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਤੁਸੀਂ ਕੌਮ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ
ਪੁਲ, ਬੰਨਣ ਵਾਲਿਓ, ਆਪੂ ਖਿਲਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਾਰਿਆ ਵੀ ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਵਜਾਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਹੁਣ
ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮਾਰੂ ਮੌੜ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ,
ਚੋਣਾਂ ਸਾਡੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ
ਨਾਲ ਸੌ ਫੀ ਸਦੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਪਰ, ਇਹ ਇਕ ਤਾਰੀਖੀ ਮੌੜ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਚੋਣਾਂ

ਲੜੇ । ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ, ਚੋਣਾਂ ਡੈਮੋਕੇ, ਡਿਕ ਮੁਹਾਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ? ਤੁਹਾਡੇ ਹਮਦਰਦ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ; ਤਦ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ? ਤੁਸੀਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ਖੁਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦੇਵੋ, ਇਹ ਅਨਾੜੀ ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ ? ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਧਿਰ ਬਣਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਕੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹਰ ਮਹਾਜ਼ ਉਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਪਾਉਣ । ਇਹ ਲੜਾਈ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ । ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਕੱਟ ਕੇ ਕੋਈ ਬਲਵਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ । ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਉਂਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣੋ: — ਜਦੋਂ ਜ਼ਾਰ ਰੂਸ ਨੇ ਡੂੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਬਾਲਸ਼ਵਿਕ ਪਾਰਟੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ; ਪਰ ਉਸ ਚੋਣਾਂ ਲੜਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਇਆ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਕਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭੇਜੋ; ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਗੂੰਜਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਧਿਰ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲੇ, ਉਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ ।

ਪਿਆਰੇ ਪੁੱਤਰੋ ! ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੜੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ । ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਦੇ ਭੁਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ, ਸਟੇਜ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਰਖਣਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੱਬ ਰਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੋਲੀਸ ਦੇ ਵੰਨ ਵੰਨ ਦੇ ਜਬਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ

ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੇਣਾ, ਨਾਂ, ਪੱਖੀ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ। ਤੁਸਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਉਧਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਲੜਨਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਸੱਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਭਵਿੱਖ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ; ਤੁਸੀਂ ਅਵਸ਼ ਜਿੱਤੋਗੇ। ਹਰ ਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲੀ ਰਖੋ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਂਤੜੇ ਬਦਲਣੇ ਵੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਇਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪਵੇ, ਇਹ ਜੁਧ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਪਿਛੇ ਪਾਉਣਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ, ਕਿਆਸ ਦੇਂਦੇ ਹਨ; ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਮੁੜ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਹੀ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਡਰ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਸੁੱਟ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਅਵੇਸਲਾ ਕਰਕੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿਓ। ਸਗੋਂ ਹਰ ਮੌੜ ਉਤੇ ਘੇਰੋ। ਲੋਕ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ, ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਕਤ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਪਸੀ ਤਰੇੜਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਾਅਪੇਚਾਂ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਬੱਝਵਾਂ ਬਲ ਖੁਰਨ ਲੱਗੇ; ਸਮਝਿਓ ਤਹਿਰੀਕ ਨਿਘਾਰ ਵਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜ ਦੇ ਸਾਇੰਸੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਜੁਗ ਵਿਚ ਨਿਰੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸੌਮਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਿਛੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਮਾਰੂ ਮੌੜ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਬਾਂਦਰਾਂ ਅੱਗੇ (ਗੁਸਤਾਖੀ ਮਾਫ) ਖਿੱਲਾਂ ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਂਦਰਾਂ ਹੱਥੀਂ ਡੰਡੇ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਅਸਾਲਟਾਂ ਹਨ। ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੰਕਾ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਨਾ ਕਰ ਵਿਖਾਇਓ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਡਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਕਰਨਾ

ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਬਰਾਏ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਵੀ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬਿੱਲੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਛੇੜਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਗਲ ਸਾਫ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੋਣ ਲਹੂ ਵਿਚ ਡੁਬ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਸੌ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੇਤ ਤੇ ਸਬਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਹਨੇਰੀ ਨੂੰ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਯਾਦ ਰਖੋ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅਥਵਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖੁੰਨ ਖਰਾਬਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵੇਣ ਤੇ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਜੱਲੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਜਿਹੜੇ ਭਰਾ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਾਂਗ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹੱਥ ਠੋਕੇ ਬਣਦੇ ਐ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਪੱਖੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਨਸ਼ਰ ਕਰੋ। ਦਿਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨੇ ਅਨਾੜੀ ਪੈਂਤੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਾਨ ਤਲੀ ਤੇ ਰਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਔਲਾਦ ਹੀ ਲੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਥਾਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਲਾਹਾ ਨਾ ਲੈਣਾ ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ; ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਮੌਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋੜ ਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੋਏ ਹੋ, ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪੰਥਕ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਨਿਬਾਹਿਓ। ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਛੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਵਿਲਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭੈਣਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹੰਝੂ ਰੋਕ ਰਖੇ ਹਨ; ਮਤਾ ਡਿੱਗ ਪੈਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੀ ਸੜ ਜਾਵੇ। ਸੁਹਾਗਣਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾ ਹਨ; ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜ ਖੁਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸੌ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਆਸ ਦੇ ਤਾਰਿਓ! ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਚਾਲ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ, ਖਬਰਦਾਰ! ਗੁਰੂ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੌਮੀ ਦਰਦ ਨਾਲ,

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਮੱਕੀ ਦਾ ਕੱਚਾ ਦੋਧਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਂ ਤੋਤੇ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰ ਖਾਣਾ ਹੀ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਅਜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸੰਦਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਤੱਕ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲ ਗਹਿਣੇ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਣਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵੰਦੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਿਣਸਾਂ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਬੀਜਣ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਲਾਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਮਾਸਟਰਾਂ, ਰੋਡਵੇਜ਼ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹਾਂ ਡਕਾਰ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ, ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਦਸ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਚੌਥੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਾਮੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘਟੀਆ ਜੀਵਨ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਗੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੜਦਾ, ਉਹ ਖੇਤ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਘੁਲੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਘੋਲ ਕਰੇ। ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਕਿਥੇ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਜੁੜਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਲੜਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਥੋੜਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗਿਰਝਾਂ ਵਾਂਗ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਖਾਧਾ ਹੀ ਖਾਧਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਲਗੜ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਲ ਛਿਮਾਂਹ ਨਾਅਰੇ ਲਵਾ ਛੱਡੇ। ਉਸ

ਦੇ ਸਿਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸੈਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਹਾਲੇ ਨੂੰ ਟਰਕ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਇਹ ਲਿਖ ਲੈਣ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੂਛ ਰਹਿਣਗੇ, ਲੁਟੀਦੇ ਪੁਟੀਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਲਈ। ਕਿਸਾਨ ਭੋਲਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝ, ਏਸੇ ਲਈ ਆੜਤੀਆਂ, ਪਟਵਾਰੀ ਤੇ ਵਰਾਸਤਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਠੱਗੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਵਿਦੱਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੜਾਈ ਮੁਲ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਵਕੀਲ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਤੇ ਕਲਰਕ ਆਦਿ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ੀਏ ਭਰਦਾ ਰੀੜ੍ਹ ਤੁੜਵਾ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕਿਸਾਨੀ ਜਮਪਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੁਖ ਦਰਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ ਮੇਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਡਿੱਗਿਆ ਸਿਰ ਤੇ ਟੁਟਿਆ ਲੱਕ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੂਝ ਬੋੜੀ ਵੀ ਹੈ, ਤਦ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹਿੰਦੋ-ਸਤਾਨਗੀਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਚੋ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਭ ਨੇ ਖਾਧਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸੋਨੇ ਦਾ ਆਂਡਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੁਰਗੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਲਹੂ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਘੁਟ ਘੁਟ ਕਰਕੇ ਪੀਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਟਕੈਤ, ਕੀ ਜੋਸ਼ੀ, ਕੀ ਰਾਜੀਵ ਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀ ਲੀਡਰ, ਸਭ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗਦਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਹਿਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਲਈ ਸੋਚਣਗੀਆਂ ਬਚਦੀ ਬੁਰਕੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ—ਖਣਜ ਪਦਾਰਥ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕੋ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਾਣੀ ਖੋਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲ ਵਢਾਉਣ ਦੀ ਹੀ ਸਾਂਝ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ

ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕਿਸਾਨ, ਅਣਭੋਲ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਗ਼ਦਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਾੜ ਮੇਰ ਬਣਨੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਹਨ ਹਰ ਸਾਲ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਸਵਾ ਡੇਢ ਫੁਟ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੋ ਦੋ ਵਾਰ ਪੱਖੇ ਨੀਵੇਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਟਿਯੂਬਵੇਲ ਸਿਸਟਮ ਸਾਰਾ ਫਿਅਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਜ਼ ਮਿਲਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ। ਅੱਗੇ ਆਖਦੇ ਸੀ, ਬਾਹਮਣ ਮੱਥੇ ਲੱਗਾ ਮਾੜਾ; ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਬਣੇਗੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੱਥੇ ਲੱਗਾ ਚੰਦਰਾ।

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਜੋ ਮਰਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ; ਤਦ ਕਨਵੇਨਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਲਵੋ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਇਮ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ "ਭਾਰਤੀ" ਲਾਹਨਤ ਲਾਹ ਦੇਵੋ। ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਆਪ ਬਣੋ ਅਤੇ ਨੰਗੇ ਧੜ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੁੱਦੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਫਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨੀਅਤ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਸਨਅਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਘਸਾਈ, ਕੁਲ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਵਿਆਜ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਫਿਰ ਛੇ ਫੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਦਸ ਫੀ ਸਦੀ

ਤੱਕ ਮੁਨਾਫਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਰੀ ਜਿੰਨਾ ਮਾਲ ਕਢ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਜੇ ਘਿਉ ਵਿਚ। ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ; ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮੁਹਾਜ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਚ ਜਾਵੇ, ਬਚ ਜਾਵੇ; ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਬਿਨਾ ਨਾ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਵੇ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸਾਨ ਉਠਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੋ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਸੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਲ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਕਾਉਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕੋ।

ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਹਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ। ਇਹ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇਪਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਨਜ਼ਾਤ ਦਾ ਰਾਹ, ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

